İŞÇİNİN GAZETESİ

Karşı devrim yanıtını bulacaktır

31 Aralık 1989

Yıl 1, Sayı 2

Çavuşesku, eşi ve sosyalizm yanlısı güçler yiğit bir mücadele verdiler

Romanya'da karşı-devrim

Artık Gorbaçof çizgisi, hiç kuşkuya yer bırakmayacak bir kesinlikle nitelenebilir: Bu çizgi karşı-devrimcidir. II.Enternasyonal nasıl çöktüyse, günümüzün enternasyonalinden arta kalanlar da son bir hafta içinde öyle gümbür gümbür çöktü.

Yalnızca son 30-40 yıl açısından değil, içinde yaşadığımız çağ açısından son derece önemli, yoğun günler yaşadık. Emperyalist odaklarla, Gorbaçof ve ortaklarının açık ve doğrudan işbirliği içinde, Romanya'da kanlı bir karşı-devrim tezgahlandı. İzlenecek plan belki de Malta'da ayrıntısına kadar saptandı.

Çavuşesku ve eşi, Romanya'da sosyalizmden yana olan güçler, karşı-devrimci güçlere karşı onurlu ve yiğit bir direniş koydular. Çatışmalar hâlâ sürüyor. Ancak biri emperyalist odaklardan, ötekisi Gorbi ve yardakçılarından olmak üzere birbiriyle eşgüdümlü iki ateş arasında kaldılar. Karşı-devrimin başarıya ulaştığı, Çavuşesku ve eşinin öldürüldükleri duyuruldu. Gösterilen videodaki bilgilere göre, şu artık tarihten silinemeyecek bir gerçektir:

Bu devrimciler, ölüme başları dik gittiler, ölümleriyle bile karşı-devrime meydan okudular. Karşı-devrim eninde sonunda *tarihin çöplüğünü* boylayacak, Çavuşesku ve yandaşlarının anısı ise dünya işçi sınıfının sosyalizm mücadelesinde büyük bir onurla yaşayacaktır.

Sovyetler Birliği'nde Gorbaçof başa geldiğinden beri, içinde giderek artan ölçüde karşı-devrimci tohumlar barındıran bir değişim, birikim süreci yaşıyorduk. Romanya karşı-devrimi bu süreçte bir dönemeçtir. Artık Gorbaçof çizgisi, hiç kuşkuya yer bırakmayacak bir kesinlikle nitelenebilir: Bu çizgi karşı-devrimcidir. II.Enternasyonal nasıl çöktüyse, günümüzün enternasyonalinden arta kalanlar da son bir hafta içinde öyle gümbür gümbür çöktü.

Gorbaçof emperyalizmin akıllandığını, barışın artık hiç de hayal olmadığını söylemişti. Şu işe bakın, Amerikan ordusu önce Filipinler'de, ardından Panama'da şımarıkça boy gösterdi. Öte yandan Kızıl Ordu'nun Afganistan'a girmesi üzerinden tam on yıl geçmişken ve bu süre içinde bin türlü manevrayla emperyalizm Kızıl Ordu'yu Afganistan'dan geri çektirmişken, Romanya'daki karşı-devrim sırasında, güçlü bir direnişle karşılaşınca, emperyalist odaklar Kızıl Ordu'nun girmesini açıkça istediler. Eğer karşı-devrim yenilgiye doğru gitseydi, Gorbaçof, gayrıresmi karşı-devrimci müdahalelerle yetinmeyip, resmen orduyu da sokacaktı. Daha da hâlâ sokabilir.

Ancak Romanya'da Gorbaçof'un KGB ile de bağlı küçük bir ordusu zaten vardır. Bu yılın mart ayında, Gorbaçof çizgisini destekleyen altı eski komünist, Çavuşesku'ya, Batı basınında pek övülen bir mektup verdiler, "reform" istediler. Bütün kurtlar gelişmeleri gözlediler, Gorbi çizgisinin Romanya Komünist Partisi'nde de yaygın destek bulmasını beklediler. Bekledikleri olmadı. Kasım ayında coşkulu bir kongre yapan parti, oy birliğiyle Çavuşesku'yu seçti. Kongrede Çavuşesku, Gorbaçof'un reformizmine karşı durmanın devrimci bir sorumluluk olduğunu yineledi.

Kongre yaklaşırken, emperyalizm bu kanaldan iş çıkmayacağını anlamıştı. Emperyalist basında, Romanya'da bir darbe gerekliliğinden açıkça söz edilmeye başlandı. Bundan sonra da, ajanlar pazarlandı, birbiri ardına kışkırtmalar tezgahlandı. Gorbaçof'un ortaklığı, katılımı ve aktif desteği olmadan bunların teki bile yapılamazdı.

Çavuşesku ve eşi, sözde "dünya kamuoyunun gözü önünde" yargılanacaklardı(?) Öyle denmişti. Ama sonradan, kapalı kapılar ardında "yargılandıkları" ve kurşuna dizildikleri belirtildi. Buna göre "suç"larından biri de ulusal ekonomiyi yıkmakmış. Oysa durum tam tersidir. Emperyalizm ve Gorbaçof yönetimi, Romanya'da herşeyin hızla düzelmesinden, kendilerine kullanacak malzeme kalmadığı gibi, tehlikeli bir örneğin türemesinden büyük endişe duyuyorlardı.

Romanya Batı'dan büyük borç almıştı. Bunun Batı'ya bağımlılık getirmemesi için, bir süre kendini sıkarak bu borcu ödedi. Batı'dan ithalatı çok aza indirdi, Sovyetler, sosyalist ülkeler, Mısır, Suriye ve İran'la ticaret yaparak, elinde 3 milyar dolara yakın döviz biriktirdi. Öyle bir durumdaydı ki, Batı, ne ekonomik ambargoyla, ne dış borçları kullanarak Romanya'ya basınç uygulayamıyordu. Öte yandan, Romanya aldığı önlemlerin yarattığı bazı sıkıntıları gidermek üzere yeterli döviz fonuna artık sahipti. Orta kuşak kapitalist ülkelerden alış veriş edebilirdi. Nitekim, Parti'nin kongresine, NATO ülkeleri arasından bir tek Türkiye'den delegasyon gitmesinin altında yatan budur.

Bu arada Romanya, özellikle tarım alanını kapsayan önemli değişmeler de yaşadı. Köylerinin yarısını, agro-endüstri merkezleri denilen yerleşim birimlerine taşıdı. Proje devam ediyordu. Kendini sıkma önlemlerinden yansıyan, bazı malların bulunamaması, ısınma vb. sorunlar kısa sürede kalktığında, bu değişimden yaygın bir memnuniyet arta kalacaktı. Üstelik eski kilise ağı da çözülmüş olacaktı.

Romanya partisinin ideolojik siyasal çizgisi Gorbaçof'la hiçbir benzerlik taşımıyordu, çok daha solda kalıyordu. Bir de kendini sıkma önlemlerinin sıkıntıları giderse ve karşı-devrimci örgütlenmeye elverişli önemli bir kanal olan kilise ağı etkisini kaybederse, Romanya, sosyalizm yıkılıyor tantanalarını boşa çıkaracak, böylece hem emperyalizme, hem Gorbi'ye darbe vuracak güzel bir örnek oluşturacaktı. Bu nedenle karşı-devrimcilerin paçaları tutuştu. Karşı-devrimi hemen tezgahladılar ve her zamanki iki yüzlülükleri içinde, ekonomiyi yıkmak gibi, gerçek duruma tam ters gerekçeler kullandılar.

Şimdi biraz da tezgahlanan karşı-devrimci kışkırtmalara, ortalığa sürülen ajanlara ve kuyruklu yalanlara örnek verelim.

Son yıl içinde Romanya'ya kayak yapmaya giden turistlerin sayısında artış oldu. Bunların arasına ajanlar dolduruldu. Ajan takımı, özellikle ulusal sorunların (Macar ve Alman azınlıkların) bulunduğu bölgelerde, kilise içinden bazı çevrelerle "kayak" yapıyordu. Ondan sonra gazetelerde kuşku uyandıran "haber"ler yayınlanıyordu. Bir kayak ekibi görmüş ki insanlar kendilerini yakıyorlarmış!

Daha çok Macar azınlığın yaşadığı bir üniversite şehri olan Temeşvar'daki son olayların göbeğinde de bir papaz vardı. Bu adam sosyalizm düşmanlığı, Gorbi reformculuğu ve Macar ulusçuluğunu birarada körükleyen yığın çalışması yapıyor. Bunun üzerine Romanya'daki tüm Macar kiliselerinin merkezi örgütü ona ihtar veriyor. Bu papazın bağlı olduğu bir üst papaz da ona karşı geliyor. Ama yığın çalışması yine sürüyor. Bunun üzerine Merkezi Kilise, onun yer değiştirmesini, Kilise'nin o yöredeki evini boşaltmasını kararlaştırıyor. Papaz karara uymuyor. Kararı uygulamak üzere güvenlik güçleri çağrılıyor.

Bu arada papazın evi önünde topu topu 200 kişilik bir kalabalık var. Güvenlik güçlerinin geleceği duyulunca bu kalabalık biraz daha artıyor. Güvenlik güçleri daha eve girmeden, papaz kollarında "kan lekeleri"yle camda görünüp, kalabalığın "dağılmasını" istiyor. Bunun üzerine içeride güvenlik güçlerinin olduğu ve ona birşey yaptığı haberi yayılıyor ve kalabalık genişliyor. Oldukça örgütlü bazı güçler, güvenlik güçlerine saldırıya geçiyor. Çatışma başlıyor.

Bu tür kışkırtmalar başka bölgelerde de yapıldı. Romanya bayrağının üzerine siyah yuvarlak konarak faşist Franko'nun bayrağına benzer bir bayrak yaratıldı. Bükreş'te karşı-devrimciler, Temeşvar olayları ardından partinin yaptığı yığınsal ve coşkulu mitinge tam sızmacı sinsi taktiklerle saldırıya geçtiler. Çavuşesku da bunların emperyalizmin ajanları olduğunu mikrofondan söyledi. Yine çatışma çıktı.

Olaylar başladığı sıralarda Macar, Bulgar, Doğu ve Batı Alman, Amerikan ve çeşitli Avrupa radyoları, Romanya'ya yönelik özel yayınlar, doğrudan ayaklanma çağrıları yapmaya başladılar. Dini kışkırtmak için Noel'in yaklaşıyor olmasını kullandılar. Çavuşesku'nun ölüm haberini de "İsa'nın düşmanı öldü" diye verdiler. Romanya'nın birçok sınır kapısından, ilk yardım adı altında konvoylar girmeye ve büyük olasılıkla adam ve silah getirerek sınır bölgelerindeki ulusal azınlıklardan nüfusu örgütlemeye çalıştılar. Bu sırada Sovyet sınırından da çok sızma olduğu haberlerden belli oluyor.

Bu arada eski kral piyasaya çıktı. Macar televizyonu, İsviçre'de yaşayan kralla yaptığı bir röportajı da içeren dokümanter bir filmi özel olarak Romanya'da seyredilsin diye, vericilerin yönünü ayarlayarak yayınladı. Öteki "komşu" televizyonlar da benzeri şeyler yaptı. Kral gazetelere, keşke Kızıl Ordu birlikleri Romanya'da da olsaydı diye demeçler verdi.

Romanya'da gerici ve Gorbici entellektüellerin işçi sınıfıyla, halkla yakın bağı olmadığı emperyalistlerin şikayetleri arasındaydı. Emperyalist odaklar, olayların etkisini kullanarak onların örgütlenmeleri için her türlü malzemeyi sağladı. Bu yüzden ortalığı yalan haber kapladı. Herşey işlerine geldiği gibi çekiştirildi. Yalanlar ortaya serildi, olan olduktan sonra bunlardan bazıları sinsice geri çekildi.

Ölü sayıları 4 binden 500'e, 70 binden çok daha azına düştü. Halk halk dendi, televizyonlarda gösterilen yüzler neredeyse ezberlendi. Çavuşesku'nun yakalandığına, kaçtığına, lüks içinde yaşadığına ilişkin türlü çeşitli haberler öne sürüldü. Sonra ortaya çıktı ki Çavuşesku kaçmamış, direniş örgütlüyor. En sonunda kapı kırılıp evine girildiğinde ise, evin hiç de lüks olmadığı televizyon ekranlarından gözle görülünce, "parası vardı ama zevksiz olduğu için lüks içinde yaşamıyormuş" diyecek kadar yüzsüzleştiler.

Şu anda Romanya'yı Milli Selamet Cephesi adlı, ne idüğü belirsiz gerici bir oluşum yönetiyor. Daha hâlâ radyo-TV binasından dışarı çıkamadılar ama özel teşebbüs serbest bırakıldı, Batı'dan yardım beklendiği duyuruldu, Romanya Cumhuriyeti adı yalnızca Romanya olarak değişime uğratıldı. Yeni "lider" diye ortada, bir, bu yıl mektup veren altı eski komünist-yeni Gorbici'nin adları, özellikle de eskiden dışişleri bakanlığı yapmış, KGB ile belli ki yolu çakışmış bay Manesku'nun adı dolaşıyor. Ama bunlar 70-94 yaş arasında oldukları, sonra karşı-devrimin hedef aldığı yönetimde eskiden yer almış bulundukları için çok fazla da uygun görülmüyorlar. Bir de eski kralın ve kızının adları dolaşıyor.

Başka bir deyişle, karşı-devrim ağırlığıyla kışkırtmacaya dayandığı için kendi liderlerini tam hazır edemeden başa oturmuştur. Bir kararsizlık yaşanıyor. Bu arada Çavuşesku'nun ve sosyalizmin yandaşları toparlanıp, sürdürdükleri direnişi yeniden güçlü bir saldırıya dönüştürebilirler. Bu da hâlâ bir olasılıktır. Çünkü karşı-devrime her adımda yiğitçe direndiler. Çatışmalar durmadı.

Sonuç ne olursa olsun, Romanya'daki karşı devrim emperyalizme köstek olacağına aktif destek olan Sovyet yönetiminin karşı-devrimci yüzünü sergiledi. Böyle olduğu için artık müdanasız davranan emperyalist odakların akıl, insanlık ve barış gibi kavramlarla ilişkisi olmadığını bir kez daha ortaya serdi. Ve en önemlisi bu karşı-devrimde, sosyalizm, onurlu bir mücadele örneği verdi. Yenilse bile bu şanlı mücadeleyle tarihin güzel sayfalarına yine o yazılacak.

S.Günbudak

Yeni yılınız kutlu olsun.
Karşı-devrime verilecek derslerle dolu olsun.

Bahar eylemleri bile çoktan geride kaldı

Gerçekte Türk-İş sola kaydı

Geçtiğimiz günlerde yapılan Türk-İş kongresinde, en gericisinden sosyal demokratına kadar herkesin ağzında bir "bahar eylemleri" türküsü vardı. "Bahar eylemleri" Türk-İş kongresinin üstüne bir heyula gibi çökmüştü. Mustafa Özbek bile bahardaki işçi eylemlerine sahip çıkmaya kalktı ve şöyle dedi:

"Bu eylemler için biz karar aldık. 15 bin MKE işçisini Tandoğan'a yürüttüm. Açtım emniyete, 'müdahale etmeyin, eğer bir suç varsa, gelin beni götürün' dedim, eylemleri sendikacılar yaptırmıştır."

Daha bunun gibi ne "militan ağızlar" vardı. Ama bu "militan ağızlar", eğer işçi eylemleri geçen bahardaki eylemler düzeyinde kalacak olsaydı hiç böyle açılmazdı. Onları böyle konuşturan, asıl gelmekte olan kış eylemlerinin korkusudur. Bahar eylemlerine övgüler düzerlerse yeni eylemler belki bahar eylemleri düzeyinde kalır sanıyorlar. Oysa işçi sınıfı bahar eylemlerini çoktan aştı, daha üst düzeyde eylemlere hazırlanıyor.

"Bahar eylemleri" kodu ardında, Türk-İş kongresinin üstüne çöken asıl heyula buydu. Bu nedenle kongre, seçim sonuçları ne olursa olsun, geçmiş kongrelere göre çok daha sol bir havada geçti ve bu hava alınan kararlara da yansıdı. Türk-İş, tarihinde ilk kez, 1 Mayıs'ı işçi sınıfının birlik, mücadele ve dayanışma günü olarak kutlama kararı aldı. "Türk-İş değişmez" diyen devrimcilerimiz, yaşamı biraz daha yakından izlemelidirler. İşçi sınıfının kendi örgütünü bile değiştirebileceğine güvenmeyenler, onun dünyayı değiştireceğine hiç inanmazlar.

Cumhuriyet gazetesinde Şükran Ketenci de Türk-İş'te gerçek anlamda solun olmadığını yazdı. Bu, bölücülüğe kılıf uydurmaya çalışan bir bakıştır. Elbette bugün Türk-İş'te sol, yönetimde yoktur. Ama yönetimi sürekli sola kaydıran Türk-İş'teki sol tabandır. Gün gelir bu taban yönetimi de eline alır.

İşçi sınıfına egemen olan militan hava, Türk-İş kongresine daha başka biçimlerde de yansıdı. Türk-İş kongresine ilk kez cumhurbaşkanı çağrılmadı. Kongrede, devlet bakanı Işın Çelebi yuhlamalar yüzünden, hem de sosyal devlet elbiseli konuşmasını yarıda kesmek zorunda kaldı, kürsüyü ve salonu terketti. İmren Aykut ise aynı akıbete uğramaktan korkup konuşma yapmaktan vazgeçti. Başbakan Yıldırım Akbulut'un kongreye yolladığı mesaj ancak üçüncü gün, protestolar arasında okundu.

Ecevit kongrede yaptığı konuşmada, işçileri "tribünlerden kalkıp sahaya inmeye" çağırdı (!) Bu çağrı gerçekte çoktan sahaya inmiş olan işçileri, devrimci sahadan kendi sosyal demokrat sahalarına çekebilme çağrısıydı.

Türk-İş kongresinin aldığı, grev fonu kurmak, 141-142-163. maddelerin kaldırılması için mücadele etmek vb. kararlar da Türk-İş'in sola kaydığının birer göstergesiydi.

Türk-İş kongresinde, bağımsız sendikaların Türk-İş'e katılmak için koşul olarak getirdikleri "her işkolunda tek sendika" ilkesinin değiştirilmesi yönünde bir karar alınmadı. Bunu Şükran Ketenci şöyle yorumladı:

"Türk-İş kapılarını Türk-İş'e gelmek isteyen bağımsız sendikalara kapattı. Kulis ve seçim delegeleri uğruna, yüzbinlerle sayılan yeni üye gelişi engellendi." *(Cumhuriyet,* 16 Aralık 1989)

Ne nedenle olursa olsun bu tüzük değişikliğinin yapılması son derece doğru olmuştur. "Her işkolunda tek sendika" ilkesi işçi sınıfının birliğine yönelik en önemli sendikal ilkelerden biridir ve gözbebeği gibi korunmalıdır. Asıl bölücü tutum, "bu ilke değişmezse Türk-İş'e gelmem" diyen küçük dükkancı tutumdur. Bu bağımsız sendikalar işçi sınıfının birliğini gerçekten savunuyorlarsa, hiç zaman kaybetmeden ve hiçbir koşul öne sürmeden Türk-İş'te, aynı işkolundaki sendikalara katılsınlar.

Türk-İş kongresinde gözlenen bir başka şey de sosyal demokratların yönetimden kaçışlarıydı. Nasıl ülkede SHP iktidardan kaçıyor, bu nedenle son derece güdük bir muhalefet yapıyorsa, Türk-İş'teki sosyal demokratlar da bu kongrede adeta yönetimden kaçtılar. Yaptıkları kulislerde, konuşmalarda, listelerde DYP ile aralarındaki farkı bulandırdılar. Hatta biçimsel "militanlık"ta ondan geride bile kaldılar.

Sosyal demokratların, yönetimden kaçış nedeni bellidir. İşçi, militan eylemler istiyor ve buna yöneliyor, onların işlevi ise düzeni korumak! Böyle bir çelişik durumla karşı karşıya olduklarından, Türk-İş'te sosyal demokratlar yönetime aday olmadılar. Orhan Balaban yönetiminde hazırlanan listede önde gelen sosyal demokratların hiçbirinin adı yoktu. Bunun gerekçeleri de hiç inandırıcı değildi.

Sonuçta, kongre şunu gösterdi ki, Türk-İş bugün biraz daha sola kaymıştır. Seçilen yönetim, kimlerden oluşursa oluşsun, Türk-İş tabanının karşısına sol elbiseler giyerek çıkmıştır. Sol tabanın gücü, arada duran sosyal demokratların kayganlığı yüzünden ancak bunu dayatmıştır. Sol taban daha da güçlenip, yarın yönetimi devralacaktır. 1 Mayıs'ı kutlamak artık Türk-İş'in kongre kararıdır.

Türkiye'de sınıf mücadelesi keskinleşiyor

Yapıları zorlanıyor

Dünyada emperyalizm, yeni sosyal demokrat ve artık aynı zamanda karşı-devrimci Gorbi çizgisiyle elele, yaşayan sosyalizme ve Marksizm-Leninizme azgınca saldırırken, Türkiye'de sınıf çelişkileri gittikçe keskinleşiyor.

Bu herşeyden yansıyor. Ülkenin en büyük işçi örgütlenmesi Türk-İş, sola kayıyor. Öğrenci gençlik, militan eylemler yapıyor. Bütün bunlar, burjuvazinin iç çelişkilerini de keskinleştiriyor, bunalımını artırıyor.

Öğrenci hareketi sıçrama yaptı

Son günlerde öğrenci hareketi de sıçrama yaptı. Faşistlerin 1 Aralık günü İstanbul Üniversitesi, Basın Yayın Yüksek Okulu'na yaptıkları saldırının ardından BYYO öğrencileri 12 Eylül sonrasının ilk üniversite işgalini gerçekleştirdiler. Öğrenciler saldırıyı protesto eden eylemlerde polisle çatıştılar, polis otolarını ve kulübelerini tahrip ettiler. Polise karşı molotof kokteyli, taş sopa vb. silahlar kullandılar. Faşist saldırıyı ve ardından polisin yaptığı saldırıları, tutuklamaları, BYYO öğrenci derneğine baskın düzenlemesini protesto eden eylemler ülke çapında üniversitelere yayıldı.

Öğrenci gençliğin bu saldırılara yanıtı sertti ama bazı sol gurupların eylemleri yumuşatıcı, savunmacı etkisi olmasaydı kuşkusuz daha da sert olurdu. Örneğin 4 Aralık günü, BYYO'daki saldırıyı protesto yürüyüşü yapan İ.Ü. Hukuk Fakültesi öğrencilerinin en önde taşıdıkları ve sonra merkez bina önündeki iki ağaca astıkları pankartta "sağ-sol çatışması yok, faşist terör var" yazıyordu. Faşist terör "sağ" değil mi? Bu slogan, öğrenci gençliğin militan eylemini meşru görmeyen, özde düzen kuyrukçusu bir mantığın ürünüdür. Bunun yerine, daha atak bir propaganda gerekirdi.

Faşistlerin saldırılarından sonra bol bol faşist demagoji de döküldü ortaya. Türkeş, 18 Aralık günü, "anarşinin içinde ülkücü gençliğin bulunmadığı"nı söyledi. Oysa BYYO'ya saldırı düzenlendiğinde, asılmaya gelinen afiş *Bizim Ocak* adlı faşist derginin üç hilalli, bozkurt resimli afişiydi. Faşistler baskından sonra *Bizim Ocak* dergisinin merkezine giderek toplantı yaptılar ve saldırıları sürdüreceklerini söylediler. Bunları dikkate alarak davranmak gerekir.

Burjuvazi çıkmazdadır

İşçi ve emekçi halkın savaşımı yükselirken, burjuvazinin durumu da gittikçe zorlaşmaktadır. Turgut Özal'ın cumhurbaşkanı olmasından bu yana iktidarla muhalefetin arası iyice açılmıştır. İktidarın kendi içinde, iktidar partisinde, ve muhalefet partilerinin içinde de sorunlar düğüm düğüm.

İktidar partisi şu anda ülkeyi yönetmede zorlandığından, muhalefet de yönetmeye aday olamadığından hepsi birden bunalımdalar. Ecevit'in küçücük partisinde bile muhalefet çıktı. Hem de pek militanlar! DSP'nin muhalefeti, Rahşan Ecevit partiden çekilene kadar ölüm orucu yapacakmış.

Cumhuriyet gazetesi, "Olayların Arkasındaki Gerçek" köşesinde krizi şöyle dile getirmiş:

"Ülke yönetimi kilitlenmiştir, sorun sağ sol veya iktidar-muhalefet sorunu olmaktan çıkmış, bir rejim sorunu niteliğine dönüşmüştür. Bu çıkmazdan kurtuluş, ancak ANAP'ın kendi içinde demokratikleşmesiyle gerçekleşebilir." (*agy.* 16 Aralık 1989)

Sosyal demokratlar iktidar olmaktan kaçıyor diye hep söylerdik. Bir kez de kendi ağızlarından duyduk. Sorunu çözmeye talip değiller, çözmesi için ANAP'a akıl veriyorlar.

Öte yandan, legal TBKP daha da legale çıktı. Legale çıkma toplantısı hakkında soruşturma açıldı ve iki kişi gözaltına alındı. Ama öyle görünüyor ki, bir yandan bu soruşturma göstermelik olarak sürecek, bir yandan TBKP legal olarak işine bakacak. Resmilerin geçirdikleri hızlı evrim ve burjuvazinin çeşitli hesapları üstüste düşünce, sonunda TBKP 141-142 değişmeden bile legal yaşama geçti. Hatta belki burjuvazi 141-142'yi değiştirmekten vazgeçer.

SHP'nin nefes almaktan korkan muhalefeti ve soldan esen rüzgara siper olamayacak kadar sağ oluşu yüzünden daha sol bir tampon gereksinimi kendini dayatıyor. Ancak TBKP, neredeyse bu işlevi de görmeyecek kadar sağa kaymıştır. ANAP merkez yöneticisi Metin Gürdere, TBKP ile ANAP'ın bazı görüşlerinin aynı olduğunu söylüyor.

Varolan yapı zorlanıyor. Bundan yararlanmak gerekir. Türkiye işçi sınıfı da, dünya işçi sınıfı da bugün buna her zamankinden çok ihtiyaç duyuyor.

Romanya'daki karşı-devrime ilişkin yazımıza yer verebilmek için bu başhaberimizi 2.sayfadan veriyoruz.

Kenan Gürbüz, Migros genel müdürüne göre iş yapıyorsa gitsin Migros'ta çalışsın

Karaaslan'ın sendikasına dönmesi sağlanmalıdır

Aynur Karaaslan'ın sendikadaki eski konumuna dönmesi, tüm işçi sınıfımızın sendikal demokrasi mücadelesinin bir parçasıdır.

Tezkoop-İş sendikasının 2-3 Aralık 1989 tarihlerinde eksik delegeyle toplanan genel kurulunda, sendikadan ihraç edilmesi onaylanan Aynur Karaaslan, sendika yönetiminin haksız tutumuna karşı mücadelesini sürdürüyor. 27 Kasım'dan beri açlık grevinde olan Aynur Karaaslan'a çeşitli işkollarından, çeşitli sendikalardan işçiler destek veriyorlar. Gerçekten de, Aynur Karaaslan'ın sendikadaki eski konumuna dönmesi, tüm işçi sınıfımızın sendikal demokrasi mücadelesinin bir parçasıdır.

Tezkoop-İş sendikasının İstanbul 2 no'lu şube genel kurulu iptal edildiği için, merkez genel kurulu eksik delegeyle yapılmış ve ihraç kararı alınmıştır. Kenan Gürbüz'ün, Migros genel müdürüne Aynur Karaaslan'ı ihraç etme sözü verdiğini açıkça söylemesi, kararın özünü çok güzel yansıtmaktadır. Ayrıca, merkez genel kurulu, yürürlükte olan iş yasalarına ters düşen birçok yan taşıyordu. Resmi yetkililerin bu durumda ses etmemeleri çok öğreticidir. Yalnızca yasalar değil, bunların uygulanıp uygulanmayacağı bile burjuvazinin çıkarlarına bağlıdır.

Aynur Karaaslan'a yapılan bu haksızlığı protesto etmek ve onun eski konumuna dönmesini sağlamak tüm sendikal hareketin, işçi sınıfımızın sorunudur. Sendikalarda tasfiyeciliğe artık son vermenin zamanı gelmiştir. Ve gerçekte, sendikal demokrasiyi engelleyen güçlerin de enerjisi işçi sınıfından gelen basınç karşısında büyük ölçüde tükenmiştir. Yüklenmek gereklidir.

Ancak sendikal hareket, kendi içinde yansıyan başka bazı yanlışları da, yapıcı eleştiriyle düzeltmeyi bilmelidir. Bu yanlışların başında da şu gelmektedir: Türk-İş'i örgüt olarak benimsememek, bu benim örgütümdür demeden, örgüt disiplinine önem vermeden yürütülen muhalefetler, Türk-İş'te militan sendikal birlik isteyen, örgütünü adam etmek için didinen işçi tabana da haklı olarak pek içten gözükmüyor. Örgütü düzeltme yönünde yapıcı bir yaklaşım yerine, yanlış yakalama ve bıçak kanırtma taktikleri, sendika-içi demokrasinin işleyişini tıkamaya çalışan ve üstelik burjuva siyasetinde çok da kurt olan bazı yöneticilerin elini güçlendiriyor.

Bu yanlışların kaynağı, bizim devrimci hareketimizin sendikal birlik konusundaki yanlış tutumudur. Sendikal birliğin işçi sınıfı için önemini bir türlü kavrayamayan, ama işçi sınıfının sendikal birlik istemine karşı da duramayan küçük burjuva kökenli devrimciler, Türk-İş'te, bugün onun içinde etkinlik sağlayıp, yarın ise ondan parça kopararak ayrı bir konfederasyon kurma "taktiği"yle çalıştıkları için, tabanın direnciyle ve güvensizliğiyle karşılaşıyorlar. Bu kez de buna kızıp, "Türk-İş değişmez" diye inatlaşıyorlar. İşçi sınıfımız, bu devrimci arkadaşların bu yanlışlarını zaman içinde düzeltecektir.

Akademik demokratik sorunları çözmek ve burjuva manevraları boşa çıkartmak için

Öğrenci yolcu da işçi yolundan yürümeli

Öğrenci gençliğin, işçi sınıfının mücadelesine katılmaktan ve bu mücadelenin zaferi için katkı yapmaktan başka hiçbir güvencesi yoktur.

Dış sömürü alanlarından süper kârları toparlayıp içeride sus payı olarak dağıtamayan kapitalist bir ülkede, sınıf çelişkilerini yumuşatacak orta yollara uzun erimde olanak olmadığından, sınıf mücadelesi sık sık keskinleşir. Başka bir deyişle kapitalizm, emperyalistleşerek iç savaşı engelleyemezse, ya devrim, ya faşizm ikilemi sık sık gündeme gelir.

Sınıf mücadelesindeki güçler dengesine göre, tüm üstyapı kurumları ya pekişmeye, ya da eskimeye, çözülmeye başlar. Egemen sınıf güçlenirse, üstyapı kurumlarının gücü de pekişir. İşçi sınıfı güçlenirse, toplumun diğer ezilen sınıf ve katmanlarına da önderlik ederse, yasalar delinmeye, kurumlar çözülmeye, işlememeye başlar. İki ayrı ideoloji ve pratik, sokakta yaşanmaya başlar. İşçi sınıfı kendi demokrasisini sokakta yaratmaya başlar. Burjuvazi ise yönetemez duruma gelmeye başlar.

Bugün ülkemizde bu yönde gelişen bir süreç yaşanıyor. 12 Eylül faşizminin monolitik, tek sesli devlet biçimi çoktan çözülmüştür. Şimdi de burjuvazi yönetemez duruma gelmektedir. Sınıf mücadelesi keskinleşmektedir. İşçi sınıfımız doğru bir mücadeleyle, keskinleşen çelişkileri olumlusundan çözebilir. Aksi takdirde bu durum çürümeyi ve yeniden karşı devrimi getirir.

Keskinleşen sınıf mücadelesinin en yoğun etkisini, gerici eğitim sisteminin altında artık okumak istemeyen yüksek öğrenim gençliğinde görüyoruz. Yüksek öğrenim gençliğinin aydın konumu, siyasal sorunlara yakınlığı vb. etkenlerinin yanısıra, burjuvazinin yönetebilmesinde eğitimin çok önemli bir yer tutmasının da bu etkinin yoğunluğunda payı vardır.

İşçi sınıfımızın gerçek demokrasi mücadelesinde önemli mevziler elde edildikçe, üniversiteler artık burjuvazi için değil, işçi sınıfının mücadelesi için kadro yetiştirmeye yarayan birer koridora dönüşmektedir. Burjuva basın bu olguyu, istediği kadar, dış mihrakların kışkırtması olarak göstermeye çalışsın. Gerçek ortadadır. Yüksek öğrenim gençliği akademik duvarları hızla aşarak, gerici eğitimin kaynağına vurmak için işçi sınıfının mücadele kanalına akmaktadır. Çeşitli militan eylemlerle burjuvazinin yüreğine korku salmaktadır.

Bu nedenle burjuvazi okullara, öğrencilere yönelik saldırı ve demagojilerini artırmakta ve çeşitli manevraları yaşama koymaya çalışmaktadır. Ançak tüm bu çabaları boşunadır. İşçi sınıfı dev gücüyle gürül gürül geliyor. Öğrenci gençlik de şaşmadan işçi sınıfının yolundan ilerliyor.

Burjuvazinin en sol ayağı TBKP'dir. Yeni sosyal demokrat TBKP'lilerin üniversitelerde adlarını "yiğitçe"(!) açıklamaları burjuvazinin söz konusu manevralarının bir parçasıdır. TBKP'liler, "artık duvarlar bile yıkılıyor, gelin burjuvaziyle olan sınıfsal duvarları da yıkalım, adlarımızı açıklayalım" diyerek, hainliklerini devrimcilere bulaştırmaya çalışmaktadırlar. Ama, işçi sınıfımız ve onun yandaşı öğrenci gençlik geçmişteki sahte komünist partisini unutmamıştır.

Öte yandan, burjuvazinin en sağ ayağı sivil faşistlerdir. Burjuvazi onları da öne sürmektedir. Uzun süredir hazırlanan faşistleri aklınca baskı yapmak için öğrenci gençliğin üzerine sürerken, yedek güç kazanmayı ve aynı zamanda polisin hızla yıpranmasını önlemeyi istemektedir. Öğrenci gençlik bu manevrayı da geri püskürtecektir. Ne sağ ayağı, ne de sol ayağı gövdeden ayrı düşünmeden yürüyecektir.

Öğrenci gençlik böyle çok yönlü saldırı ve demagojiyle boğuşurken, aynı zamanda kendi mücadelesini sağlam temellere oturtmak göreviyle de karşı karşıyadır. Bunun nasıl olması gerektiğini biraz açmak istiyoruz.

Bugün öğrenci gençliğin akademik-demokratik mücadelesinde liderlik ve merkezi örgütlenme boşluğu vardır. Burjuvazi tüm kurumlarıyla merkezi bir yapı içinde saldırırken öğrenci gençlik bu sorunu henüz aşamamıştır. Bazı küçük burjuva reformist anlayışların da öznel çabasıyla, merkezi birlik bir türlü yaşama geçmemektedir. Ayrı platform toplantıları, ayrı eylem kararları, militan eylemlere yönelik karalamaları, devrimci birlik düşmanlığı avuç avuç ortalığa salınmaya çalışılıyor.

Öğrenci gençliğin acil sorunlarından hareket ederek, burjuvazinin nefessizliğini gösterecek mücadeleyi yükseltmek yerine yapay gündemler yaratmak öğrenci gençliğin çıkarlarına terstir. Tüm toplumsal gelişmelerin belirleyici temeli sınıf mücadelesidir. Türkiye'de gerçek demokrasiyi ancak işçi sınıfının ideolojik ve pratik öncülüğünde kuracaksak, öğrenci gençlik arasında da bu öncülüğü destekleyen, onun yolundan giden bir birlik yaratmak zorundayız. Öğrenci gençliğin önünde duran akademik sorunların, öğrenci dernekleri ve merkezi birlik sorununun, daha birçok sorunun çözümünde en belirleyici etken önderlik boşluğunun işçi devrimcisi çizgide doldurulmasıdır. Nitekim bu süreç yaşanmaktadır.

Öğrenci gençliğin, işçi sınıfının mücadelesine katılmaktan ve bu mücadelenin zaferi için katkı yapmaktan başka hiçbir güvencesi yoktur. Tüm orta yollar uzun erimde geçersizdir. Gerici eğitim sisteminin yıkılması, ancak ve ancak gerçek demokrasiyle olanaklıdır. Bunun yolu ise devrimden geçer.

Devrimci gençliğin sesini yükseltin...

İstanbul'dan bir gurup genç

Gelin dostlar bir olalım
Zalimlere kılıç vuralım

Damla damla göl ol gölden sonra sel ol

Ne yapmalı, nereden başlamalı sayın okuyucular :

Nice gençler duvarlara akgünler yazdılar. Bunlar, yalnızca duvarlarda kaldı. Akgünlerin sahibi şimdi diyor ki, ben devletime kötü dedirtmem. Bunlar bizi haliyle düşündürtüyor!

1961 Anayasası'nı ileri götürmedik, 1961 anayasası delindi, tersi oldu. Takunyalı amcam geldi, türbanlılar türedi. Hem de ellerindeki eski Osmanlı diliyle yazılmış yazıları her köşeye rahatlıkla sokuyorlar. Buna müdürü de birşey diyemez, şefi de, posta başı da, odabaşı da. Derse kıyamet kopar ve dinimize hakaret etmiş sayılırlar. Suçlama dinsiz diye başlar ve din şemsiyesi altında memleketi çıkmaza sokarlar.

Gelelim biz demokratlara. Aşağı yukarı hepimiz aynı kitapları okuruz. Ama örgütlerin sayısı belirsiz.

Mahir Çayan'ın annesi demişti ki, "yavrularım hepiniz Mahir'siniz, sizi ajanlar bölüyor". İşte halkı düşündüren bu olay var. Ne yapalım ki ülkemiz aydın olsun, gelecek nesil gericilikten kurtulsun. Rahmetli Yılmaz ağabeyin bir sözü vardı: "Yanarım yanarım kapitalizmin köküne kılıç sallamadan ölürsem ona yanarım." Bunlar anılarımızda yaşayacak, ölümsüz kişilerin sözleridir. Biraraya gelmezsek onlara ihanet etmiş sayılırız. Vebal sorunu vardır.

Gelin dostlar bir olalım, zalimlere kılıç vuralım, yoksulun hakkın alalım. İşte Pir Sultan. Devrimcinin ilk öncüsü. Bunu okudunuz mu? Bu ozan yalan mı söylemiş. İşte halkımız da bunu önermektedir. Devrim için devrimci birlik. O zaman güven duyulur. Simsiyah ajan duvarları yıkalım ki, birbirimize düşmeyelim. Yoksa güvenimiz sarsılır, seferberlik canlı cenazeye benzer. İnsanların üzerine ölü toprağı atılmadan vaz geçelim, yine gelin dostlar bir olalım.

Bütün olay burada, yangın burada. Acaba kim doğru, kim yanlış. Kitap aynı, birlik ayrı. Burada bir bit yeniği var.

Bir de devrimcilerin tek söz sahibi olduğu bölgelerde neden devrimciler halkın güvenini sağlamadı. Kızma dost, dost acı söyler. Umarım ki bundan ders çıkarıldı.

Bazı yerde doktor ol, bazı yerde öğretmen ol, bazı alanda hakim ol yargıla. Bazı alanda öğretmen, bazı alanda öğrenci ol, işçinin baş vuracağı yer ve kurum ol. Nerede işçinin hakları zaya gidiyor, orada yargıç ol, fermanını acımasız ver. İşveren köpeği ve onun dalkavuklarına.

İşte damla damla göl ol. Gölden sonra sel ol.

Direnle, tırpanla, tırmıkla, orakla, çekiçle, anahtarla, kazmasınla, küreğinle yürüyenlere selam. Selam sizlere ve bu uğurda ölen devrimcilere.

Hızır A. G., İstanbul

İşçinin Gazetesi'nin notu: Bu arkadaşımız bizden yanıt istemişti. Yanıtımız, mektupta yaptığımız küçük bazı düzeltmelerdir. Yeni mektuplarınızı bekleriz.

TBKP TKP gibi gösteriliyor, Yağcı'nın gerçeği doğru yansıtan soyadı gizleniyor

Sahte demokrasi oyunu için onursuz dönüş

Zavallı TBKP, işçi sınıfımızın burjuva partisi bile olamayacak. Tam tersine, sosyal demokrasinin açmazları bu yeni sosyal demokrat TBKP'yi de girdabına alacak. Bir yandan solda görünmeye çalışırken, "tehlike"yi önlemek için, öte yandan sağa kaymak zorunda kalacak. Onlar sağa sola kayadursunlar, işçi sınıfımız zayıf halkayı zincirinden koparacak.

Geçenlerde *Yeni Adımlar* dergisinde Mehmet Karaca, demokrasi dilenen bir yazısında şöyle ağlaşıyordu:

"...Açıkça söyleyelim ki, radikal sol'un 'reformist' saldırısı altında kadrolarımız cesaretle programı hayata geçirmede atak olamıyorlar. Günümüzde, marksist literatürde, reformla reformistin aynı şey olmadığı anlaşılamadı."

Tam tersine, ağzına sağlık devrimci hareketin TBKP'ye reformist diye saldırması ve TBKP kadrolarını korkutması, reformla reformistin aynı şey olmadığının anlaşılmış olmasındandır. TBKP en onursuz türünden reformisttir. Devrimci hareket bu nedenle ona saldırmaktadır.

Aklı başında hiçbir devrimci reformlara başlıbaşına karşı değildir. Ancak, reformlar devrimci mücadelenin yan ürünüdür. Reform pazarlığı, sınıf mücadelesinin hedeflerini daraltacağı, devrimci hareketi burjuva düzenden sadaka ister durumda bırakacağı için doğru ve onurlu birşey değildir. Hele ki, sürekli devrimci duruma gebe zayıf halkalarda bu, daha hızlı bir gelişmenin önünü tıkayacağı için affedilmez bir ihanettir.

TBKP'liler geri döndüler. Dönüşün ikinci yılını kokteylerle kutladıktan sonra, bir de toplu "çıkış" yapıp, çalışmalarını zaten legal olarak sürdürdüklerini legal olarak duyurdular.

Komünist partisinin illegal olduğu bir ülkede, komünist partisi gerçekten legal çalışabilir duruma geliyorsa kendi içinde bu, göreceli de olsa bir demokratikleşmedir. Ancak Yağcıların TBKP'si için bu geçerli değildir. O, demokratikleşme falan sağlamıyor, halk için tek bir reform bile elde etmiyor. Tam tersine, gerçek demokrasi mücadelesini bulandırmak için burjuvazinin çevirdiği manevralara incir yaprağı işlevi görüyor.

Burjuva sözcüler 12 Eylül'de "bu son şansımız" diye açık açık söylemişlerdi. Burjuvazi çok adam öldürdü, çok işkence etti. Ama "son şansı" istediği gibi değerlendiremedi. Türkiye'yi, emperyalist ülkeler gibi, devrimci sınıf mücadelesinin kısa erimde fışkırmayacağı bir duruma getiremedi, emperyalistleşemedi. Devrimci mücadele yine yükseliyor.

Devrimci mücadelenin yükselmesi, orta yolların geçici olduğu zayıf halka Türkiye'de yine "ya devrim ya faşizm" ikilemini gündeme getiriyor. Ama ırkçı faşist hareket, zaten daha 12 Eylül öncesinde nefret toplamıştı. Ordu da, 12 Eylül öncesinden başlayarak ama özellikle de 12 Eylül'le yaygın tepki duyulan bir konuma geldi. Kuru sıkı korkutmaca amacıyla yayılan bunca darbe söylentisine rağmen, faşizmin yeniden ordu eliyle getirilmesi oldukça güçtür. Bu nedenle bu kez, Türk-İslam sentezi adı altında dinci faşist hareket öne sürülüyor.

Bu hareket bugün fiilen zaten istediğini yapıyor. Ama Ceza Kanunu'ndan 163.madde kalkarsa konumu daha da garantili olacaktır. Burjuvazi, bu hareketin yolundaki her türlü pürüzü temizlemeye çalışmaktadır. 141-142-163'ün değiştirilmesi söylentilerinin birinci kaynağı budur.

Türkiye'nin emperyalistleşmesi için burjuvazinin izlediği stratejide, hem İslam ülkeleri, hem de AT önemli bir yer tutmaktadır. Burjuvazi AT pasaportuyla, İslam ülkelerinde daha rahat çalışmayı hesaplamaktadır. Ancak AT, aralarında, Avrupa demokratik kamuoyu önünde açık düşmemek de olmak üzere, çeşitli nedenlerle, Türkiye'ye biraz demokrasi makyajı yapmasını dayatmaktadır. 141-142-163.maddelerin gündeme gelmesinin bir kaynağı da budur.

Öte yandan, gerçek demokrasi istemiyle yükselen devrimci mücadelenin yalnızca sopayla kırılamayacağını, gerek 1980 öncesi, gerek 1980 sonrası pratik çok açık göstermiştir. Bunca katliam, cinayet, işkence ve tutuklama vız gelmiştir. Devrimci hareketi 12 Eylül yenmedi. Oportünizmin ihaneti nedeniyle devrimci hareket zaten yolunu kaybedip yenilgiye gittikten sonra 12 Eylül gelebildi. Asıl önemli olanın, devrimci mücadeleyi doğru hedeflerden saptırmak olduğu artık çok iyi bilinen bir gerçektir.

Yine yükselmekte olan devrimci mücadeleyi kırma çabası içinde burjuvazinin önce ideolojik siyasal zehir akıtması gerekiyor. Sözde bir demokratikleşme manevrasıyla, "artık demokrasi icin devrimci mücadeleye gerek yok, bakın 'milli mutabakat' ile de 'demokrasi' elde edilebiliyor, siz isteyin biz verelim" izlenimini yaratması gerekiyor. 141-142-163.maddelerin gündeme gelmesinin bir kaynağı da budur.

Burjuvazi, 141-142-163.maddeleri değiştirerek öyle bir delik açabilir ki, bu delikten en başta dinci faşist hareket geçer. Öte yandan, bu delikten, gerçekten komünist bir hareketin geçememesi, ama aynı zamanda, burjuvazinin "işte bizde de sol özgür, nasıl da demokratlaştık" demesini sağlayabilecek bazı yalancı şahitlerin geçebilmesi gerekiyor. İşte TBKP, bu yalancı şahitlerin en ön sıralarında geliyor. Ama yalnız değildir. SP ve çeşitli legal parti girişimleri de aynı güruhta yer alıyor.

TBKP komünist değildir. Komünistlikle tek ilişkisi adındaki "K" harfidir. "Milli mutabakat" sürecinin daha ileri bir noktasında o bile düşürülebilir. TBKP'nin görüşleri, daha kalkmadan 141-142 kalkmadan, bugünkü ortamda bile burjuvazinin kabul sınırları içindedir. Ve zaten aylardır o da fiilen istediği gibi iş görmektedir. Yasal yapıda onun daha rahat geçebileceği bir delik açmak, sırf bu kadronun eskiden TKP'yle ilişkisi olmuş diye, demokratlaşmak anlamına gelmemektedir. Tam da bu nedenle o yalancı şahit olarak seçilmektedir.

Bu onursuz konumun ve "dönüş"ün demokrasiyle değil dönekiikle ilgisi olduğunun adeta farkındaymış ve bunu örtmek istiyormuş gibi "demokrasi için onurlu dönüş" sözcüklerini kullanan TBKP, TKP gibi gösteriliyor. TBKP'nin kullandığı tüm sözcükler arasında gerçeği belki de tek doğru yansıtanı olan Nabi Yağcı'nın soyadı gizleniyor, kendisinden, ayrıldığı partideki parti adıyla, Haydar Kutlu diye söz ediliyor. Nihat Sargın'la birlikte Nabi Yağcı, kahraman yaratmak için iki yıldır misafir ediliyor. "Milli mutabakat" çoktandır fırında pişiriliyor.

Batı'daki sosyal demokrat partiler de TBKP gibi döneklik yoluyla, II.Enternasyonal'den doğdular. Ancak oralarda temel bir farklılık vardı. Emperyalist süper kârlar geniş bir işçi aristokrasısı tabakası yaratmıştı. İşçi sınıfının bazı acil istemleri reform biçiminde karşılanabiliyordu. İşçi sınıfının devrimci mücadelesi, sosyal demokrasinin de belkemiğini oluşturan bu dönek aristokrat tabaka "öncülüğünde" sonuç veren bir reformist mücadele içinde geçici olarak eritilebildi. Batı'daki, işçi tabanlı sosyal demokrat partilere de işçi sınıfının burjuva partileri dendi.

Zayıf halka Türkiye'de dar bir işçi aristokrasisi ve sendika bürokrasisi tabakasından söz edilebilir ama bu tabakanın uzun erimde sınıfı etkileyebilmesi ham hayaldir. Türkiye'de reformist mücadele sonuç vermez. Reformlar için bile kararlı bir mücadele, tam tersine çatışmaya yol vermektir. Mehmet Karaca'nın başta aktardığımız ağlaşması biraz da bundandır.

TBKP atak olamıyor çünkü o uyuz programla bile atak olmak Türkiye'de "tehlikeli"dir. Bu yüzden belki burjuvazi 141-142. ve 163.maddeleri değiştirmeyi hepten erteleyebilir. TBKP'nin daha şimdiden legale çıkması, bunun da kapısını açmaktadır.

Zavallı TBKP, işçi sınıfımızın burjuva partisi bile olamayacak. Tam tersine, sosyal demokrasinin açmazları bu yeni sosyal demokrat TBKP'yi de girdabına alacak. Bir yandan solda görünmeye çalışırken, "tehlike"yi önlemek için, öte yandan sağa kaymak zorunda kalacak. Onlar sağa sola kayadursunlar, işçi sınıfımız zayıf halkayı zincirinden koparacak.

Anadilin Türkçe olduğunu söyleyen abes bir yasaya karşı çıkmak iş değil

Ya "resmi dil" ayrıcalığı ne olacak?

Eski ve yeni sosyal demokratlar, ulusların kendi kaderlerini kendi belirleme hakkını hepten rafa kaldırdılar, ulusal sorunu dil ve kültürle sınırladılar. Ama bu düzeyde bile demokrat bir tutum alamıyorlar.

SHP, ekim ayında meclise 2932 sayılı yasanın kaldırılmasını içeren bir yasa önerisi vermişti. Ekimden bu yana da yandaşlarını bu yasa önerisi temelinde örgütlüyor. TBKP gibileri de hemen yandaşlar arasında yer alarak ulusal sorunun doğru çözümüne ne kadar yabancı olduklarını bir kez daha kanıtladılar. *Yeni Adımlar* dergisinin iki sayısında birçok sayfa SHP milletvekillerinin yasa önerisiyle ilgili görüşlerine ayrılmış.

2932 sayılı yasa 19 Ekim 1983 tarihinde MGK tarafından çıkarıldı. Bu yasanın 2.maddesi şöyle diyor:

"Türk devleti tarafından tanınmış bulunan devletlerin birinci resmi dilleri dışındaki her hangi bir dille düşüncelerin açıklanması, yayılması, yayınlanması yasaktır."

Yasanın 3.maddesi ise, "Türk vatandaşlarının anadili Türkçedir" diyor.

Görüldüğü gibi, 2932 sayılı yasa, Kürt adını açıkça kullanmadan Kürtçe konuşulmasını, bu dille yayın yapılmasını yasakladığı gibi, T.C. sınırları içinde yaşayan herkesi de Türk kalıbı içine sokuyor.

Anadilin yasayla belirlendiği tek ülke kapitalist ülkeler arasında bile herhalde Türkiye'dir. Yasa daha getirildiği an eskimiştir. Bu yasayı eskitmek için savaşıma da gerek yoktur. Yalnızca anadili Kürtçe olan milyonlarca insanın Kürtçe konuşması yeterlidir. Ama, SHP'nin yasaya, yasanın üzerinden 6 yıl kadar uzun bir süre geçtikten sonra ancak karşı çıkması, bu partinin böyle abes bir yasaya karşı çıkmasının bile Kürt halkının yükselen savaşımının sonucu olduğunu gösteriyor.

Şimdi birçok sosyal demokrat milletvekili verilen yeni yasa önerisi çevresinde birleşerek ne kadar "Kürtçü" ve solcu olduklarını kanıtlamaya çalışıyorlar. Oysa bunlar, zaten ölü bir yasanın kavgasını veriyorlar. Öyle ya, bugün Özal bile, "Kürtçe konuşulmasından rahatsız olmam" diyebiliyorsa, geriye kalıyor kağıt üzerinde değişiklik. Gerçekten de, SHP neyin kavgasını nasıl veriyor, bu cok öğreticidir.

Yeni Adımlar dergisinin 20.sayısında H. Fehmi Güneş şöyle diyor:

"Anayasamızda 'resmi dil Türkçedir' denıektedir. Resmi dil, anadil demek değildir. Apayrı bir şeydir. Bu bakımdan da anayasa açısından sağlam bir savunusunu yapmak mümkün değil. Ayrıca bu yasanın devlet tarafından bir baskı aracı olarak kullanıldığı iddiası yaygın olarak ileri sürülmektedir. Biz devletin böyle bir iddia ile karşı karşıya gelmesinden yana değiliz."

SHP'nin 2932 sayılı yasaya karşı çıkışının özü işte bu sözlerde açıkça görülmektedir. SHP, zaten ölü bir yasayı kaldırarak, ezilen ulusun sempatisini toplamaya, devleti temize çıkarmaya çalışıyor.

SHP'de biraz demokratlık olsaydı yalnızca 2932 sayılı yasaya değil, anayasanın 3.maddesine de karşı çıkması gerekirdi. Oysa "resmi dil Türkçedir" diyerek ona sahip çıkılıyor. Bu sözler de *Yeni Adımlar*'da basılıyor! SHP'nin demokrat bile olamayışı, TBKP'ye yansıyor. İstedikleri kadar "yeni" adlarla, kılıklarla çıksınlar, sosyal demokratların hepsi aynı açmazdadırlar.

İşçi sınıfı devrimcileri çok uluslu bir ülkede bir dilin resmi dil olarak belirlenmesine de karşıdırlar. Çünkü bu bir ayrıcalık ve eşitsizlik demektir. Bu konuda Lenin şöyle diyor:

"İşçi sınıfı demokrasisinin ulusal programı şudur: Hiçbir ulus ve hiçbir dil için kesinlikle hiçbir ayrıcalık yok. Ulusların kendi kaderlerini siyasal olarak belirlemeleri... sorununun tamamen özgür, demokratik yöntemlerle çözümü. Uluslardan biri için herhangi bir tür, herhangi bir ayrıcalık ve ulusların eşitliğine ya da bir ulusal azınlığın haklarına karşı kışkırtıcılık getiren her türlü önlemi illegal ve geçersiz sayan ve bütün devlet için (Zemstvo, şehir ve kır vb. düzeyinde) geçerli olan bir yasanın yürürlüğe konması. Devletin her yurttaşı, böyle bir önlemin, anayasaya aykırı olduğu gerekçesiyle iptalini ve bunu uygulamaya kalkışanların cezalandırılmasını isteme hakkına sahip olacaktır." (Lenin, *Toplu Yapıtlar*, c.19. s.356)

Doğan Kaygusuz

"Serbestlik"le kimi aldattıklarını sanıyorlar?

Başaşağı demokrasiye başaşağı oyunlar

Nabi Yağcı, *Yeni Adımlar*'ın 24.sayısında yer alan 17 Kasım tarihli konuşmasında, "bizde demokrasi başaşağı durmakta, ayakları üzerinde değil elleri üzerinde yürümektedir" diyor. (*agy*, s.12) Herhalde bu nedenle olacak ki, bizde çok muazzam "demokratikleşmeler" de başaşağı olmakta, ayakları değil, elleri üzerinde sürmektedir.

Daha en basit hak grevi bile yasak. Çıkar grevi denen hak da kırpıla kırpıla kuşa çevrilmiş. Grev sırasında grevdeki işyerinin yakınında saz çalınması bile yeni yeni yönetmeliklerle engellenmek isteniyor. Durum böyleyken "komünist"(!) partisinin serbest çalışmasından söz ediliyor. Bu serbestlikte bir bit yeniği, hatta nerdeyse koca bir delik olduğu buradan da anlaşılıyor. Şeytan bunun neresinde?

İşçi sınıfımız, mücadelesine konan bütün yasakları delik deşik etti. Sıra onları kökten değiştirmeye geldi. Şevket Yılmaz'ın da *2000'e Doğru*'da dediği gibi, yasadışı grevler, eylemler yapıldı. İşçi sınıfı kararlı bir biçimde düzeni zorluyor. Bu kanaldan gerçek bir demokratikleşme yönünde önünde durulmaz bir basınç geliyor.

Burjuvazi ve Yağcılar, işte bunun önünü kesmek için başaşağı işler yapıyorlar, elleri üzerinde yürüyorlar. Gerçek demokrasi mücadelesini sahte demokrasi oyunlarıyla bulandırmaya, yolundan şaşırtmaya çalışıyorlar. Ama işçi sınıfımızın gerçeğiyle sahtesini ayırmaya yetecek bilinç ve deneyimi vardır. O ateşi ve ihaneti yaşamıştır.

TBKP Türk halkının sorunlarını çözmeye talipmiş

Bölücülüğe bir boyut daha

Geçenlerde, Yağcı'nın Türkiye'ye gelmeden önce ve geldikten sonra dediklerine bakıyorduk. Şu sözleri dikkatimizi çekti:

"TKP şimdi çok açık şekilde ulusal çıkarları korumak ve ulusal nitelikte bir parti olmak istiyor. Türk halkının karşısında her sorunun çözümüne talip olan bir parti niteliğini kazanmak istiyor." (*Güneş*, 4 Nisan 1987)

Kendini TKP olarak tanıtmaya çalışması vb. bir yana burada asıl dikkatimizi çeken "ulusal" dendikten sonra Türk halkından söz edilmesidir. Yağcı, Kürt her sorununun çözümüne talip olmuyor.

Derken, Otomobil-Iş sendikasının gazetelerini gözden geçiriyorduk ki, Celal Özdoğan'ın, tam burjuva milletvekillerinin oy avcılığını andıran bir üslupla yazılmış, kongre öncesi seçim yatırımı yapan bir yazısına rastladık. Burada da o şöyle diyor:

"Türk işçi sınıfı ve emekçi katmanların, yıllardır biriken sorunlarının çözümü için, ülkemizde kalıcı bir demokrasinin kazanılma mücadelesini yükseltmek, ekonomik demokratik mücadelemizden ayrı değildir." (*Otomobil-İş*, Ekim 1989, sayı:48, s.3)

Burada da, devrime yol açacak istemleri Özdoğan'ın bilmeden, yanlışlıkla savunmasını bir yana bırakalım, "Türk işçi sınıfı ve emekçi katmanları" dikkatimizi çekti. Kürt işçilerin, emekçilerin sorunlarının çözümüne, ne rastlantıdır ki, Otomobil-İs de talip değil.

Ardından, Bayan Mitterand'ın Kürt sorunu için döktüğü timsah gözyaşlarının bir sonucu olarak örgütlenen Kürt Konferansı geldi. Buna katılan SHP milletvekillerinin atılması ve bazı başka milletvekillerinin de istifa ederek onlara katılması ertesinde ayrı bir parti söylentileri dolaşmaya başladı.

Aynı sıralarda, "Kürtler de elbette parti kurmak isterler" yollu söylentiler de ortalığı sarmıştı ki, zaten uzun süredir legal çalışan TBKP, legale çıktığını, legal bir basın toplantısıyla duyurdu. Haber, "yerli politbüro" manşetleriyle verildi.

Bütün veriler bir araya getirilince, belli oluyor ki, "yerli" sözü "Türk" anlamını taşıyor. Öyle gözüküyor ki, proletaryanın vatanı yoktur sözü tüm dünya işçileri için geçerliyken, Türkiye'de kimileri, aynı devlet sınırları içinde bile işçileri bölme planları peşindeler. "Ulusal mutabakat" herhalde işçileri ulusal temelde bölme koşulunu da içeriyor. Zaman içinde daha iyi göreceğiz. Şimdilik yalnızca şunu demekle yetineceğiz: Bilindiği gibi her ulusta iki ulus vardır. Bu anlamda Türkiye'de de tüm işçiler aynı ulustan, hatta aynı soydandırlar. Bütün işçilerin soyadı işçidir.

Halise Şahın

Yaşamı boyunca, en zor koşullarda devrimci savaşımda çok önemli görevler üstlenmiş olan

Stalin 110 yaşında

Emperyalizmin Stalin'e saldırısı, o yaşarken çoktan başlamıştı. O ölünce, oportünizm yılanı da deliğinden iyice çıktı. Anti-Stalinizm bir histeri gibi ortalığa yayıldı. Saldırganlar, bazı doğruları da kullandılar ama onlar asıl olarak doğrulara vurdular.

Josef Vissaryonoviç Stalin 21 Aralık 1879'da Kafkasya'da, Gürcistan'ın başkenti Tiflis'in Gori kasabasında doğdu. Ailesi köylü kökenliydi. Babası önce ayakkabı tamircisiydi. Sonra Tiflis'de bir ayakkabı fabrikasında işçi oldu. Babası öldüğü zaman annesi, oğlunu büyütmek için çamaşırcılık yapmaya başladı.

1888 sonbaharında Stalin Gori'de ticaret okuluna başladı. 1894'de Tiflis'te Ortodoks manastır okuluna geçti. Bu okul tüm Kafkasların en önemli yüksek okuluydu ve siyasal muhalefetin merkeziydi. Stalin bu okuldaki illegal Marksist guruplarla ilişkiye geçti. 15 yaşında, devrimci savaşıma daldı.

1896-1897'de Stalin okuldaki Marksist eğitim guruplarını yönetti. 1898'de Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin Tiflis örgütüne katıldı.

Aralık 1900'de *Iskra*'nın ilk sayısı çıktığı zaman, Stalin ve çevresindeki devrimciler *Iskra*'nın yanında saf tuttular. Stalin 1900'den başlayarak Leninci çizgide yerini aldı. Lenin'in getirdiği ve *Ne Yapmalı*'da planını çizdiği devrimci örgütlenme için çalıştı.

1905'e hazırlık

1901 yılı devrimci savaşımının bir dönüm noktası oldu. 1 Mayıs gösterileri ilk kez Tiflis'in merkezinde yapıldı. Bu gösteriyi Stalin örgütledi ve yönetti. Aynı yıl 21 Mart 1901'de, polisin tutuklama emrinden ve aramalarından sonra Stalin illegale geçti ve Şubat 1917'e dek Rusya'da illegal çalışan tüm profesyonel devrimcilerin yaşamındaki güçlükleri yaşadı: Sahte pasaportlar ve kimlik belgeleri, 15 yılda 20 takma ad, sayısız tutuklamalar, sürgünler...

Stalin 1901-1905 yıllarında devrimci savaşımın değişik biçimleri üzerine zengin bir deneyim edindi: Üç dilde (Rusça, Gürcüce ve Ermenice) gizli gazete ve bildiriler yayınladı, grevler, sokak gösterileri örgütledi.

Nisan 1902'de tutuklanan Stalin, aynı yılın mart ayında Sibirya'ya sürgüne gönderildi. Sürgündeyken, 1903 Mart'ında, RSDİP'ye bağlı olarak yeni kurulan Kafkasya Birliği Komitesi'ne seçildi. İlk kez Lenin'den bir mektup aldı. 5 Ocak 1904'de sürgünden kaçtı ve Kafkasya'ya döndü.

Stalin hapisteyken RSDİP'in İkinci Kongresi yapıldı. Partiyi, "örgütün rehberliğinde çalışan" insanların gevşek birliği olarak gören Menşevikler Kongre'de seçilen Bolşevik Merkez Komitesi'ni tanımadılar. Merkez Komitesi'ni ve *Iskra*'yı boykot ettiler.

Stalin sürgünden kaçıp Kafkasya'ya döndüğünde, İkinci Kongre'de Lenin'i destekleyenler arasında bile kararsızlık gördü. Tüm Kafkasya'yı dolaştı. Eski parti örgütlerini güçlendirdi, yenilerini kurdu. Aralık 1904'de Japaridze ile birlikte Baku işçilerinin büyük grevini yönetti. Grev petrol kodamanlarıyla toplu sözleşmeyle sonuçlandı. Bu Rusya işçi sınıfı hareketinde ilk toplu sözleşmeydi. Baku grevi, 1905 devriminin Kafkasya'daki ilk kıvılcımı oldu.

Stalin 3.Kongre'ye gitme savaşımına tüm gücüyle katıldı, Bolşevizmin ilkelerinin savunulmasında önemli bir rol oynadı. Ayrıca, Kafkasya emekçilerini devrime hazırlama görevini yaşama geçirdi. Partinin askersel birimlerini oluşturdu. Lenin'in sözünü ettiği Drujinalar (küçük savaş çeteleri), Kafkaslar'da Kara Yüzlere karşı savaşta, işçi merkezlerini savunmada, köylü gerilla guruplarıyla bağ kurmada önemli rol oynadı.

Stalin Lenin'in 1905 Ekim Duma seçimlerini boykot çağrısını destekledi. Aralık 1905'de onun girişimiyle RSDİP Kafkasya Birliği'nin 4.Bolşevik Konferansı toplandı. Ayrıca Stalin 1905 Aralık ayında, Tammerfors'taki Tüm Rusya Bolşevik Konferansı'na Kafkasya Bolşeviklerinin delegesi olarak katıldı. Lenin ve Stalin ilk kez burada buluştular.

Likidasyona karşı partinin savunusu

Stalin, Nisan-Mayıs 1907'de RSDİP'in Londra'da toplanan 5.Kongresi'nin çalışmalarına da aktif olarak katıldı. Kongre'nin ardından Baku'ye yerleşti.

Birinci Rus devrimi yenilgiye uğramıştı. Karşı devrim döneminde Bolşevikler partiyi korumak için bir ölüm-kalım savaşımına girdiler. Bu tarihlerde RSDİP içindeki oportünizm, mantıksal sonucu olan likidasyona girdi. Partinin illegal çalışmasını tümden yadsıdı.

Ülkenin her yerinde gericilik terör estirirken, Kafkasyalı Bolşevikler Menşeviklerin, Baku'nün işçi sınıfı semtlerinden atılması için verilen savaşımı örgütlediler. Stalin bu savaşa başı çekti. Baku petrol işçilerinin büyük grevini örgütledi. Bu grev, durgun bir Rusya'da geniş yankı uyandırdı.

Stalin, 25 Mart 1908'de tutuklandı. Haziran 1909'da sürgünden kaçtı. Artık bu süreklileşmişti.

1912'de Rusya'da devrimci hareket yeniden yükselmişti. Bu sırada (Ocak 1912) RSDİP'in Prag Konferansı toplandı. Likidasyonu savunan Menşevikler partiden atıldılar. Toplantıda bulunamayan Stalin, Lenin'in önerisiyle Merkez Komitesi'ne alındı. Yeni Merkez Komitesi Rusya'da günlük devrimci çalışmayı yönetecek bir Rusya Bürosu oluşturdu ve Stalin'i bürонun başına getirdi.

Oniki Nisan 1912'de yeniden tutuklanan Stalin eylül ayında yine kaçtı. Kasım ve Aralık 1912'de iki kez yurt dışına, Lenin'in o sıralar bulunduğu Krakow'a gitti. Bolşeviklerin ilkelerini koyan *Marksizm ve Ulusal Sorun* yapıtını bu sırada yazdı.

Şubat 1913'de Stalin yine tutuklandı. Bu kez hapis ve sürgün Şubat 1917'ye dek kesintisiz dört yıl sürdü.

Ekim Devrimi

Stalin 12 Mart 1917'ye dek St.Petersburg'a dönmedi. Bolşevik partisi yeni yeni illegal çalışmadan legal çalışmaya geçiyordu. Stalin, Lenin İsviçre'den dönene dek partinin pratikte yöneticiliğini üstlendi. Aynı zamanda *Pravda*'nın editörlüğünü yaptı.

Lenin Rusya'ya dönünce ünlü *Nisan Tezleri*'ni yazdı. Tezler'in onaylandığı 7.Konferans'da Stalin de uluslar üzerine bir rapor sundu. Dokuz kişilik yeni MK'ya üyeliği onaylandı. MK'da Stalin ve Sverdlov'un görevi İşçi ve Köylü Sovyetleri'ndeki Bolşevik guruplarla Merkez Komitesi'nin ilişkisini yürütmekti. Bu görevle, MK'nin baş örgütleyicileri oldular.

Temmuz ortasında Lenin Finlandiya'ya gizlenmeye gidince Stalin yine Parti'nin yönetimini üstlendi. Sverdlov'la birlikte 1917 Temmuz-Ağustos'unda 6.Kongre'nin çalışmalarını yönetti. Troçki'nin gurubu Bolşevik Partisi'ne resmen bu kongrede katıldı. Troçki genişletilmiş yeni MK'ya seçildi.

MK ikiye karşı on oyla 10 Ekim'de ayaklanma kararı aldı. Karşı oy kullanan Zinovyef ve Kamenef ayaklanma için öne sürülen tarihi legal basında yayınlayınca tarih değiştirildi. 16 Ekim'de Merkez Komitesi ayaklanmayı yönetecek Petrograd Sovyeti Devrimci Askersel Komitesi'ni seçti ve başına Stalin'i getirdi. Ayaklanma 24 Ekim'de başladı. 25 Ekim akşamı erk Sovyetler'in eline geçmişti.

Devrim sonrası

Sovyet hükümetinin kurulduğu andan başlayarak Stalin can alıcı önemde görevler aldı. Ulusların Halk Komiseri görevinde Parti'nin ve hükümetin Sovyet Rusya'da ulusal sorunu çözmek için aldığı kararları uyguladı. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin, yani SSCB'nin kurulması da bu kararlar arasındaydı.

İç savaş süresince Stalin, güçlüklerle karşılaşılan cepheleri dolaştı. "Stalingrad" adı iç savaşta Stalin'in gösterdiği bu üstün çabadan kaynaklandı.

Mart 1919'da Stalin, Devlet Denetimi Halk Komiserliğine atandı. Bu organ daha sonra İşçi ve Köylü Denetimi Halk Komiserliği'ne dönüştü. Stalin bu görevde Nisan 1922'ye kadar kaldı.

Bu üç önemli alandaki başarıları, Stalin'i Bolşevik Partisi'nin ve Sovyet Hükümeti'nin temel direklerinden yaptı. Stalin, Nisan 1922'de Lenin'in önerisiyle MK Genel Sekreterliği'ne seçildi.

21 Ocak 1924'te Lenin'in ölümünden sonra Stalin, SBKP'nin Genel Sekreteri olarak öncekinden daha da dev boyutlu görevlerin sorumluluğunu üstelik en yakın kavga yoldaşı Lenin'in önderliği de olmadan üstlendi.

Bundan sonra gündeme gelen ilk sorun Troçkizm'le savaşım oldu. Sallantılı bir geçmişe sahip olan Troçki, Bolşevik çizgi yaşamda doğrulanıp otorite kurdukça Bolşeviklere yaklaştı Devrime önemli katkılar yaptı. Ancak ezeli muhalif olma özelliği ve disiplinsizliği Lenin yaşarken de sık sık ortaya çıkıyordu. Örneğin, 1918'de Lenin'in barış siyasetine karşı çıktığı için partinin ve Sovyet hükümetinin kararlarını hiçe sayarak Almanlarla barış görüşmelerini kesti. Troçki'nin böyle disiplinsizliklerine başka örnekler de sayılabilir. Lenin yaşarken, onun taşıdığı ağırlık, Troçki'nin yanlışlarını belli bir noktada durdurmayı sağlıyordu. Lenin'in ölümünden sonra Stalin'in ağırlığı buna yetmedi.

Troçki, 1924'te "46'lık muhalefetin duyurusu"nu yayınladı Bu duyuruda Sovyet iktidarının düşüşünü haber veriyordu. Teorik düzeyde ise Troçki, tek ülkede sosyalizmin olamayacağı görüşünü ısrarla savunuyordu.

Nisan 1925'de 14.Parti Konferansı Troçki'nin teslimiyetçi teorisini mahkum ederek, parti hattını bağlayıcı karar olarak kabul etti. 14.Parti Konferansı'nın kararları ışığında, emperyalist savaş ve iç-savaş sonucunda hırpalanan ekonominin onarım süreci tamamlandı. Savaş öncesindeki ekonomik düzeye varılmıştı. Öznel ve nesnel koşullar, sosyalist ekonomik sistemi kurmada yeni atılımlar için olgunlaşmıştı.

SBKP(B)'nin 14.Kongresi'nde Stalin, Parti'nin önünde duran en büyük sorunun Sovyetler Birliği'ni geri bir tarım ülkesinden endüstrileşmiş bir ülkeye dönüştürmek olduğunu söylüyordu.

Tam bu sırada Zinovyef ve destekleyicileri öne çıktılar. SSCB'nin daha çok hammadde ve gıda maddeleri üreten, bunları ihraç edip makine alan, kendi makinesini kendi üretmeyen bir tarım ülkesi kalmasını önerdiler.

Sosyalist endüstrileşme savaşımı asıl 14.Kongre'nin hemen ardından başladı. Ülke sosyalizme ilerlerken, emperyalist güçler saldırılarını, provokasyonlarını ve casusluk çalışmalarını artırdılar. Bununla birlikte kırsal alandaki sınıf savaşı keskinleşiyordu.

15.Kongre Raporu'nda Stalin bunun için irili ufaklı çiftliklerin, toprağın ortak işlenmesi temelinde birleştirilmiş büyük ölçekli çiftliklere dönüşmesini, *kollektifleşmeyi* önerdi.

Kollektivizasyona en yoğun muhalefeti Rikof ve Tomski desteğiyle Buharin yükseltti. Ancak Buharin, partinin sosyalist endüstrileşme ve kollektivizasyon hattına karşı muhalefetini, 1928'e dek açık yürütmedi. Bundan önce, Troçki, Zinovyef ve Kamenef 1926'da biraraya gelerek parti hattına karşı bir blok oluşturmuşlardı. 7 Kasım 1927'de ise Moskova ve Leningrad'da Ekim devrimi kutlamaları için ayrı gösteriler tezgahlamaya çalıştılar.

14 Kasım 1927'de MK ve MK Komisyonunun ortak bir toplantısında Troçki, Kamenef ve Zinovyef partiden atıldılar. Troçki Alma Ata'ya sürüldü. Zinovyef ve Kamenef özeleştirilerini yaptılar ve partiye geri alındılar.

Bu arada Buharin partideki sağ muhalefetin başına geçti. 1929'da Troçkistlerle ilişki kurarak partiye karşı ortak muhalefet önerdi. Uyarılara aldırış etmeksizin davranan Buharin öncülüğündeki sağ muhalefetin durumu, 1929 Kasım'ında toplanan MK Plenumunda değerlendirildi. Muhalefetin oportünist görüşlerinin parti üyeliğiyle uyuşmadığı belirlendi.

Kaldı ki Troçki, Zinovyef, Kamenef ve Buharin yalnızca görüşleri yüzünden değil, belki de hatta asıl olarak parti disiplinini defalarca ayaklar altına alan davranışları yüzünden atıldılar.

1927'de Troçki, Sovyetler Birliği'nin kendini bir savaş ortamında bulması durumunda hükümeti beceriksizlikle suçlayıp erki almaya çalışacağını duyurdu. Parti'yi savaşa hazırlanmamakla suçladı. Oysa, parti disiplinini sık sık çiğneyerek, parti-içi tartışmayı oyuna dönüştürerek, partinin enerjisini ikide bir içe döndürerek savaşa hazırlığı asıl yavaşlatan kendileri oldu.

Yine de sosyalist endüstrileşme çok yol aldı. 1936'da kabul edilen anayasa sosyalizmin kuruluşunu vurguladı. 1941 geldiğinde, Sovyetler Birliği'nin salt güçlü bir ordusu değil, uzun ve yıkıcı bir savaşı karşılamak için gerekli endüstriyel ve tarımsal alt yapısı da vardı. Bu görevler tamamlanmasaydı, Hitler faşizmi ne durdurulabilir, ne de yenilebilirdi.

Devlet Savunma Komitesi Başkanı, Halk Savunma Komiseri ve Silahlı Kuvvetlerin Başkumandanı görevlerinde Stalin, savaşa baştan sona önderlik etti. Cephede ve cephe gerisinde Sovyet halkı, görülmemiş bir özveriyle savaştı.

Tüm dünyada, özellikle Avrupa ve Amerika'da işçilerin, emekçilerin Sovyet sevgisi, Co Amca adında bayraklaştı. Bu Sovyet sevgisi, emperyalizme derin bir korku saldı. Emperyalizm bu korkuyla Sovyetler Birliği'ne, yeni sosyalist ülkelere karşı soğuk savaş açtı. Tam soğuk savaşın azıttığı bir dönemde, 5 Mart 1953'de Stalin öldü.

Emperyalizmin Stalin'e saldırısı, o yaşarken çoktan başlamıştı. O ölünce, oportünizm yılanı da deliğinden iyice çıktı. Anti-Stalinizm bir histeri gibi ortalığa yayıldı. Saldırganlar, Stalin'in şahsında, işçi devletine duydukları nefreti kustular. Bazı doğruları da kullandılar ama onlar asıl olarak doğrulara vurdular. Stalin'in yanlışlarını ise sakladılar. Bu yanlışlar, oportünizmin sosyal demokrat bir konuma evrimi içinde yaşadı dal budak saldı. Bugün Gorbaçot da Stalin'in yanlışlarının mantıksal sonucu ve savunucusu, doğrularının ise can düşmanıdır.

Stalin'in yanlışlarının doğru bir eleştirisini yapmak, ama işçi sınıfı düşmanlarının Stalin'e karşı yürüttükleri saldırı furyasında da doğru safta durmak gereklidir. Onun 110.doğum yıldönümünü bu anlayışla kutluyoruz.

Yeni Gorbiler yaşamak istemiyorsak, Stalin'in yanlışlarını ayıklamak gereklidir

Bugünkü Gorbi'nin dünkü tohumları

Bugün sosyalist ülkelerde ve dünya işçi hareketinde karşılaştığımız içler acısı durum, Stalin'in yanlışlarının, hem de Stalin'in doğrularına küfrede küfrede evriminden başka bir yoldan ortaya çıkmadı.

Stalin'in yaşamını genel bir çerçeve içinde anlattık. Genelde terazinin olumlu yanlar kefesi ağır bastığı için, biz de genel çerçeveyi olumlu bir vurguyla verdik. Stalin'in yanlışlarına yalnızca atıfta bulunduk. Bu yazıda ise, söz konusu yanlışların, terazinin öteki kefesinde önemli bir yer tuttuğunu göstereceğiz.

Bugün tam Gorbaçof anti-Stalinist histeriyi doruğuna ulaştırmışken ve biz de bu histeriye karşı olduğumuzu defalarca açıklamışken, Stalin'in yanlışlarını sıralamanın zamanı mı diye düşünülebilir. Ama bu doğru olmaz.

Gorbilerin, Yağcıların yürüttükleri gözü dönük saldırı, devrimci saflarda Stalin'i herşeyiyle savunmaya neden oluyor. Doğruyu yanlışı ayıklamadan yapılacak bir savunmadan ise devrimci hareket zarar görür. Yanlışlardan, yeni yeni Gorbi çizgileri türeyebilir.

Kaldı ki, Stalin'in yanlışlarını sıralamak, bugün Gorbaçof çizgisinin bu yanlışlardan hiç de arı olmadığını, bütün anti-Stalinist histerinin gerçekte Stalin'in doğrularına karşı yöneldiğini sergilemek açısından da zorunludur.

Bugün sosyalist ülkelerde ve dünya işçi hareketinde karşılaştığımız içler acısı durum, Stalin'in yanlışlarının, hem de Stalin'in doğrularına küfrede küfrede evriminden başka bir yoldan ortaya çıkmadı.

Stalin'in çok ciddi yanlışları vardır. Lenin bir yerde, yanlışlar çoğunluğuyla iyi yanların aşırıya devam etmesiyle ortaya çıkar anlamına gelen bir Rus atasözü aktarıyor. Bu söz Stalin için tam anlamıyla geçerlidir. Stalin hep savrulmuş, doğruyu aşırı noktalara götürerek teorik ve pratik birçok konuda kantarın topuzunu kaçırmış, sonunda yanlış konumlara varmıştır.

Bunlardan en ciddi bulduğumuz ve başka yanlışlara da kaynak olarak gördüğümüz üç teorik yanlışa ilişkin kısa yazılardan birini bu sayfalarımızda basıyoruz, ikisini de gelecek sayımızda basacağız. Ancak Stalin'in teorik yanlışları bu kadarla sınırlı değildir. Felsefe düzeyinde, Marks'ın *Kapital*'de kullanarak örneklediği ve diyalektiğin önemli bir yasası olan yadsımanın yadsınması yadsımıştır. Barış konusunu yanlış değerlendirmiştir. Ulusal burjuvazi kavramında önemli yanlış değerlendirmeleri vardır.

Bütün bu teorik yanlışlar hep savrulma örneğidir. Örneğin, Troçki, tek ülkede sosyalizm olmaz derken haksızdı. Buna karşı Stalin önce doğru bir konumda yer aldı. Ama burada durmadı, işi tek ülkede komünizme vardırdı. Yine, örneğin, Sovyetler'de yanlış felsefe akımlarının yadsımanın yadsıması yasasını yanlış bir içerikle kullanmalarına karşı çıkarken, işi yasayı tümüyle yadsımaya vardırdı.

Pratik siyasette de Stalin'in yanlışları çoktur:

Stalin, ulusal sorunda uzman olduğu halde, uygulamada bu konuda bile aşırıya giderek gereksiz sertlikler yaptı.

Kollektivizasyon doğru başlamış, ama yalnızca Kulaklara değil orta ve yoksul köylülere de zor kullanımıyla sonuçlanmıştır.

Proletarya diktatörlüğünün ayakta kalabilmesinde partinin birliği ve oportünizmin partiden temizlenmesi önem taşır, ama savrulup da çok sayıda eski Bolşeviği, bu arada Troçki gibi muhalifleri öldürtmek gerekmezdi.

Lenin'in vasiyet olarak bıraktığı uyarı mektubundan sonra Stalin bir dönem tutumuna dikkat etti ve büyük itibar topladı. Ancak bunu kişiyi putlaştırmaya uzatmak hiç de gerekli değildi.

Komintern 1935'de yapılan 7.Kongreden önceki dönemde, sokakta görülen sosyal demokrat işçiyi sosyal faşist diye neredeyse hemen orada dövmeyi öğütlerken, böyle bir yanlış (sosyal demokrasi açısından yanlış değil, akıma ilişkin bir olguyu tekil kişilere indirgemek açısından yanlış) yaparken,.7.Kongre ile birden, bu kez sağ bir cephe anlayışına. başka bir yanlışa savrulmustur.

Sovyetler'in Hitler'le anlaşma imzalayarak zaman kazanmaya çalışması tarihsel olarak anlaşılabilir zorunlu bir ödündür. Ancak Hitler'e yaşgününde coşkulu mesajlar göndermeye ne gerek vardı?

Çin devrimi ulusal burjuvazi konusundaki yanlış anlayışa bağlı olarak Stalin'in önerdiği yoldan ilerleseydi, gerçekleşmezdi. Çin devrimi, Stalin'e rağmen, Mao ve ÇKP sayesinde gerçekleşti.

1950 sonrasında, soğuk savaş sırasında Sovyetler'in buzları eritmeye yönelik bazı taktikler yapması anlaşılabilirdi. Ama Stalin'in, örneğin Britanya Komünist Partisi'nin sosyalizme barışçıl yoldan geçileceğini söyleyen programını onaylaması hiç de gerekmezdi.

Daha da örnekleri sayılabilir. TKP'deki iç kavgada karşılaştırılan çirkin yöntemler, ideolojinin siyasete kurban edilmesi vb. hep bunlardan kaynaklanmıştır. Ama ne var ki, bu yanlışlar hep kritik koşullarda yapılmıştır. Bu koşullarla başedilebilmiş olması başlıbaşına önemli bir kazanım sağlamıştır. Hem bu kazanımı sağlayıp, hem de bu yanlışlara düşmemek gerekirdi. Buna da Stalin'in çapı yetmemiştir. Bu, ancak Marks, Engels, Lenin gibi olağanüstü büyük liderlerin harcıydı.

Nitekim Lenin, büyüklüğünü, son mektubunda yaptığı uyarıyla da göstermiştir. Bu mektupta özellikle Stalin-Troçki ilişkilerine değiniyordu.

Burada söylenenler zaman içinde doğru çıktı. Stalin'le Troçki arasındaki karşılıklı tepkisel ilişki, parti birliğini tehlikeye attığı gibi, karşılıklı savrulmalar da getirdi. Ancak herşeye rağmen, çitin, tarihsel olarak doğru yanında duran Stalin'di.

Aynı mektupta Lenin, Troçki'nin Bolşevik olmadığını da belirtiyordu. Gerçekten Troçki'nin sonradan aldığı konumlar, partiye karşı takındığı yıkıcı tutumlar özde hep Bolşevizm'den uzak oldu. Parlak yeteneklerini de kullanarak Troçki, ezeli muhalif rolüne soyundu. Bu özellik bugün de Troçkist hareketlerde dikkati çeken bir özellik olarak yaşıyor.

Troçki'nin ezeli muhalefeti, Lenin gibi ideolojik ve siyasal gücü tartışılamaz bir büyük insanın liderliğinde belki önlenebilirdi. Böyle bir durumda onun iyi yanları öne çıkarılabilirdi. Ama olmadı. Troçki, hem aşırı tepkiler gösterdi, hem de özellikle zaman ilerledikçe aşırı tepki gördü. Gördüğü aşırı tepkiyi belki haketmemiştir ama geneliye doğru sayılmayı hiç haketmemiştir.

Bu yazı, *Yaşayan Sosyalizm* adlı bir kitaptan özetlenmiştir

Stalin ve tek ülkede komünizm

Tek ülkede komünizm olmaz. Tek ülkede "sınıfsız toplum" da olmaz!

Stalin'in görüşü şöyleydi: Dünyada emperyalizmin varlığı koşullarında tek ülke içinde komünizme geçilebilir. Bu durumda, ülke içinde hiçbir işlevi olmadığı halde, emperyalist saldırganlığa karşı devletin varlığı sürer. Yani komünist toplumun bu üst evresinde devlet de varolacaktır.

Stalin bu görüşünü 1939'da toplanan 18.Parti Kongresi'ne okuduğu raporda ortaya atmış ve şöyle demiştir:

"İleriye, komünizme doğru gidiyoruz. Devletimiz komünizm döneminde de kalacak mıdır?

"Eğer kapitalist kuşatma eritilmemişse ve yabancı askersel saldırı tehlikesi yok olmamışsa, evet, kalacaktır."

Tek ülkede komünizmin olabileceği, hem de devletin ortadan kalkmayacağı görüşü ekonomik-toplumsal-tarihsel bir aşama olarak komünizmin neleri gerektirdiğini yeterince anlamamış ve dolayısıyla enternasyonalist olmayan bir görüştür.

Stalin'in son yıllarında, "Sovyetler Birliği'nin hızla komünizme yaklaştığı" (ve kısa süre sonra varacağı) propagandası iyice ortalığı sarmıştır. Ardından gelen Hruşçof dönemi, Stalin'i iyisiyle-kötüsüyle, doğrusuyla-yanlışıyla "reddederken" hatta tarihten silerken bu görüşü almış, bu yoldaki propagandayı görülmedik boyutlara çıkarmıştır. "*Yirmi yıl içinde komünizme varacağız*" görüşü propagandada kalmamış, 1961'de kabul edilen yeni parti programına yazılmıştır.

Stalin'in 18.Kongre'de okuduğu raporda ve SBKP'nin 1961'de kabul edilen programında yer alan bu görüşleri doğru bulmuyoruz. *Birincisi*, devletin varlığı koşullarında sınıfsız toplumun olabileceğini varsayıyor. Devletin yaşadığı sürece hem dışta. hem *içte* baskıyı temsil ettiğini unutuyor. Birinci anlayışın doğal sonucu olarak *ikincisi*, tek ülkede komünizmin olabilirliğini varsayıyor. Dolayısıyla, ülke ne denli büyük olursa olsun, komünizme *dar* bir çerçevede bakıyor.

Devletin ortadan kalkmasının uluslararası çerçevesi ve sınıfsız toplum

Dünyanın bir bölümünde kurulmuş proletarya devletleri, ekonomik üstünlük temelinde yükselen dünya güç dengesi sosyalizm lehine kesin olarak değişmeden tek başlarına başarılı olamazlar. Çünkü kurulan proletarya devletleri yalnızca *kesimsel başarılardır*. Ne zaman ki, dünyanın ekonomik-toplumsal ve siyasal ilişkiler ağı sosyalist ülkelerin ve onların dünya çapındaki bağlaşıklarının *lehine* bir ağırlığa dönüşür, işte o zaman bu kesimsel değil kesin, bütünsel sonuç olacaktır. Bu noktaya, büyük bir olasılıkla, emperyalizmin birden topluca çökmesiyle değil, tek tek ülkelerde devrimlerle gelinecektir. İşte bu süreç, *dünya proletarya devletinin* giderek olgunlaşması sürecidir. Dünya proletarya devletinin oluşması, *sosyalizmin sonul zaferi* anlamına gelecektir.

Dünya proletarya devletinin kurulması yeni bir tarihsel çağ açacaktır. Kapitalizmin-emperyalizmin bir sistem olarak çöktüğü, savaş tehlikesinin ekonomik ve toplumsal kaynaklarının kalktığı, insanlığın bayrağına "herkese gereksinimi kadar" ilkesinin yazılmaya başlanacağı bir çağ. Kapitalizmden sosyalizme geçiş çağı kapanacak ve *sınıfsız toplum çağı* açılacaktır. Ordular, silahlar, baskı aygıtları, emeğin zorunlu yapısı, sınırlar bu çağda kalkacaktır. Üretim güçleri, kapitalizm altında kimsenin düşünemeyeceği boyutlarda gelişmeye başlayacaktır. Çünkü üretim güçlerinin değerlendirilmesinde devlet sınırlarının egoist, kör engeli ortadan kalkacak, dünya ölçüsünde ekonomik yatar belirleyici olacaktır. Sınıflar da ancak *bu aşamada*, bu görülmemiş üretim güçleri temelinde ortadan kalkacaktır.

Marks, Engels, Alman İdeolojisi'nde, şöyle demişlerdir:

"...Ampirik olarak, komünizm ancak egemen halkların 'hep birlikte' ve aynı anda bir eylemi olarak olanaklıdır, ki bu üretim güçlerinin evrensel gelişmesi ve onlarla bağlı olarak dünya ilişkisini varsayar."

Tek ülkede komünizm olmaz. (Tek ülkede "sınıfsız toplum" da olmaz!)

Devletin ortadan kalkışının iç ve dış koşullarından söz euilebilir. Ancak bu "iç ve dış koşullar" birbirlerinden ayrı olarak değil, *birlikte* çalışarak ülke içinde sınıfsız topluma geçişi sağlayacak koşulları yaratırlar.

Bu yazı *Yaşayan Sosyalizm* adlı bir kitaptan özetlendi

Stalin ve "tüm halkın devleti"

SBKP'nin çeşitli kongre raporları, proletarya devletinden *farklı* bir devlet olarak "tüm halkın devleti"'nden sözediyor. Bu fikir SBKP'nin bir önceki programında da vardı.

Lenin'in birçok yerde söylediği gibi, proletarya devleti kapitalizmden sınıfsız topluma geçiş döneminin *tümünü* kapsar. Bu dönemde, şimdiki anlayışın tersine, sınıf kavgası vardır ancak sınıfların *varoluş biçiminde* değişiklikler gelişmektedir. Lenin, çok yazısında bu değişmeye dikkat çekmiştir. Sovyetler Birliği'nde sınıf ve katmanların bugünkü ekonomik gelişme düzeyinde gösterdiği yeni varoluş biçimleri ve karşılıklı ilişkileri üzerinde yeterince durulmaması rastlantı ve unutkanlık sonucu değildir. Stalin'in "tüm halkın devleti" *anlayışını* ilk kez formüle ettiği 18.Kongre Raporu'ndaki çerçeveye bağlılığın sonucudur. Bu anlayışa göre, sömürücü sınıflar ortadan kalktığı için sınıf kavgası bitmiş, devletin ülke içinde baskı rolü yok olmuştur. İşte bu anlayış, "tüm halkın devleti" fikrinin kaynağıdır.

Stalin'in 18. Kongre konuşması şöyle demektedir:

"Lenin şu sözleri söylediğinde kesinlikle haklıydı:

"'Burjuva devletlerinin biçimleri son derece çeşitlilik gösterir, ama özünde hepsi aynıdır. Şu ya da bu biçimde ama son çözümlemede tüm bu devletler, kaçınılmaz olarak burjuva diktatörlüğüdürler. Kapitalizmden komünizme geçiş de mutlaka çok çeşitli ve zengin biçimler yaratacaktır. Ama bunların özü kaçınılmaz olarak aynı olacaktır: Proletarya diktatörlüğü!'

"Ekim devriminden bu yana, sosyalist devletimiz belli başlı iki gelişme aşamasından geçmiştir.

"Birinci aşama, Ekim devriminden sömürücü sınıfların ortadan kaldırılmasına kadarki dönemdir. Bu dönemde ana görev, alaşağı edilen sınıfların direnişini bastırmak, saldırganların saldırılarına karşı ülkenin savunmasını örgütlemek, endüstri ile tarımı yeniden canlandırmak ve kapitalist ögelerin ortadan kaldırılmasının koşullarını hazırlamaktı. Buna uygun olarak, devletimiz bu dönemde belli başlı iki işlev görüyordu. Birinci işlevi, ülke içinde alaşağı edilen sınıfları bastırmaktı. Bu yönüyle devletimiz, ondan önceki devletlerle yüzeysel benzerlik taşıyordu. Onların da işlevleri başkaldıranları bastırmaktı. Ancak ikisi arasında temel bir fark vardı. Bizim devletimiz emekçi çoğunluğun çıkarları doğrultusunda sömürücü azınlığı bastırırken, önceki devletler sömürücü azınlığın çıkarları doğrultusunda sömürülen çoğunluğu bastırıyordu. Devletimizin ikinci işlevi, ülkeyi yabancı saldırıya karşı savunmaktı. Bu yönüyle de devletimiz, önceki devletlerle yüzeysel bir benzerlik taşıyordu. Onlar da ülkelerinin silahlı savunusunu üstlenmişlerdi. Ancak ikisi arasında temel bir fark vardı. Bizim devletimiz, emekçi çoğunluğun kazanımlarını yabancı saldırıya karşı korurken, önceki devletler bu gibi durumlarda sömürücü azınlığın zenginliğini ve ayrıcalıklarını koruyorlardı. Devletimizin bir de üçüncü işlevi vardı: O da devlet organlarımızın yeni sosyalist ekonomik sistemin yavru filizlerini geliştirmek ve halkı sosyalizm ruhunda yeniden eğitmek için yürüttükleri ekonomik örgütlenme ve kültürel eğitim çalışmasıydı. Ancak söz konusu dönemde bu yeni işlev sözü edilir bir gelişme göstermedi.

> Proletarya devleti kalktı, "tüm halkın devleti" geldi görüşü, Marksizmin devlet teorisini çarpıtmaktadır. "Halk sözcüğü ile devlet sözcüğünü bin türlü birleştirerek soruna bir pire zıplaması kadar yaklaşılamaz."

"İkinci aşama, kentte ve kırda kapitalist ögelerin ortadan kaldırılmasından sosyalist ekonomik sistemin tam utkusuna ve yeni anayasanın kabulüne kadarki dönemdi. Bu dönemin başlıca görevi, sosyalist ekonomik sistemi ülke çapında yerleştirmek, kapitalist ögelerin son kalıntılarını ortadan kaldırmak, bir kültür devrimi gerçekleştirmek ve ülkenin savunması için baştan aşağı modern bir ordu oluşturmaktı. Sosyalist devletlerimizin işlevleri de buna uygun bir biçimde değişti. *Ülke içinde askersel baskı işlevi kalktı, öldü gitti. Çünkü sömürü kaldırılmıştı, ortada sömürücüler kalmamıştı, böylece bastırılacak kimse de yoktu.* Bu baskı işlevinin yerini, sosyalist mülkiyeti, halkın mülkiyetini çalıp çırpanlara karşı koruma işlevi aldı. Ülkeyi yabancı saldırıya karşı savunma işlevi olduğu gibi kaldı. Dolayısıyla Kızıl Ordu ve Deniz Kuvvetleri, bunların yanısıra, yabancı casusluk servislerinin ülkemize gönderdiği casusları, suikastçıları ve bozguncuları ortaya çıkarıp cezalandırmada yeri doldurulmayacak bir görev gören ceza organları ve istihbarat servisi de olduğu gibi kaldı ve sonuna denk geliştirildi. Şimdi devletimizin ülke içindeki temel görevi, barışçı ekonomik örgütlenme ve kültürel eğitim çalışmasıdır. Ordu, ceza organları ve istihbarat servisimize gelince, bunların sivri ucu artık ülke içine değil, dışarıya, dış düşmanlara yönelmiştir.

"Gördüğünüz gibi, bugün tarihte örneği olmayan ve birinci aşamadaki sosyalist devletten biçim ve işlevleri yönünden oldukça farklı, yepyeni bir sosyalist devletimiz vardır." (abç)

Stalin'in, alıntının başında Lenin'den yaptığı aktarma bir an için şöyle düşündürüyor: Acaba Stalin, bu yeni devletin, bildiğimiz tür proletarya devletinin bir biçimi olduğunu mu söylüyor? Ancak alıntı dikkatli okunduğunda bunun böyle olmadığı, Stalin'in yeni devleti Lenin gibi anlamadığı ve Lenin aktarmasını da yalnızca söylediğinden geri kaçabilmeye bir taktik köprü olarak kullandığı ortaya çıkıyor. Çünkü Stalin, ülke içinde bu devletin *baskı rolü bitmiş*, hırsızları-dolandırıcıları cezalandırma düzeyine düşmüştür demektedir. Devletin rolünü *sınıfların varlığıyla* değil, kapitalist sınıfın varlığıyla bağlamaktadır.

Devletin, proletarya devletinin ülke içindeki rolünü burjuvazinin varlığıyla bağlayabilmek için ya bilinçli çarpıtma ya da Marksizmi hiç anlamamış olmak gerekir.

Bireyler arası ilişkilerin toplumsal işbölümü yoluyla maddeleşmiş ilişkiler durumunu alması ve bunların "düzenleme", baskı gerektirmesi hiçbir istekçi buluşla ortadan kaldırılamaz. Bunlar ancak bireylerin yeniden maddesel güçleri ve ilişkileri kendi egemenlikleri altına almaları ve *işbölümünü ortadan kaldırmalarıyla* gerçekleşecektir.

Sonuç olarak, proletarya devleti kalktı, "tüm halkın devleti" geldi görüşü, Marksizmin devlet teorisini çarpıtmaktadır. Sosyalizmin *gerçek* sorunlarını kağıt üzerinde kaldırarak yaşamda "ilerleme" sağlamak olabilseydi, bu belki bir işe yarayabilirdi. Oysa, proletarya devletinin "kalktığı", "tüm halkın devleti"nin geldiği üzerine binlerce kongre kararı alınsın, birşey değişmeyecektir. Marks'ın ünlü cümlelerini anımsayalım:

"Halk sözcüğü ile devlet sözcüğünü bin türlü birleştirerek soruna bir pire zıplaması kadar yaklaşılmaz." (*Gotha Programı*)

Yeni Çözüm doğru bir noktadan hareketle yanlış bir sonuca ulaşıyor

Sosyalizmde çok partililik parlamentarizm değildir

Doğası gereği zaten yalnızca burjuva özlü olabilecek parlamentarizmin sosyalizmde olmayacağı doğru bir düşüncedir, ancak sosyalizmde çok partililiği bununla eşitlemek son derece yanlıştır.

Bir süredir *Yeni Çözüm*'de sosyalizmde çok partililiğe karşı cümleler yer alıyordu. Son sayısında bunun altında yatan mantık da belli bir açıklığa kavuştu. *Yeni Çözüm*'ün bu konuda yanlış bir anlayışı olduğu için, konuya kısaca değinmek istiyoruz.

Yeni Çözüm'ün sosyalizmde çok partililiğe karşı çıkmasının nedeni, burjuva parlamentarizminin sosyalizmde olamayacağı düşüncesidir.

Doğası gereği zaten yalnızca burjuva özlü olabilecek parlamentarizmin sosyalizmde olmayacağı doğru bir düşüncedir, ancak sosyalizmde çok partililiği bununla eşitlemek son derece yanlıştır.

Bugün herşeyi sulandıran revizyonistler ve yeni sosyal demokratlar, arada bir sosyalist parlamentarizm gibi sözler ediyorlar. Örneğin 'Yağcı'lar, yalnızca burjuva parlamentosu yoluyla "sosyalizm"e geçmenin değil, aynı zamanda parlamentoyu sosyalizmde de tutmanın propagandasını yapıyorlar. Yeni düşünce diye sunulan bu bayat düşünceler çoktan yanıtlanmıştır:

"...Parlamentarizmden kurtulmanın yolu, tabii ki temsili kurumlar ve seçim ilkesini kaldırmak değil, temsil organları 'çalışan kurumlar'a dönüştürmektir. 'Komün parlamenter değil, aynı zamanda hem yürütmeci, hem de yasamacı, çalışan bir organ olmak zorundaydı'.

"'Parlamenter değil çalışan bir organ' işte, günümüz parlamentaristlerine ve sosyal demokrasinin parlamenter 'kuçukuçu'larına tam omuzdan bir darbe! Amerika'dan İsviçre'ye, Fransa'dan İngiltere'ye Norveç'e vb. kadar, herhangi bir parlamenter ülkeyi alın. Bu ülkelerde asıl devlet işleri hep kulislerde görülür ve departmanlar, temsilcilikler ve Genelkurmay tarafından yürütülür. Parlamentolar, özel olarak, 'ortalama insan'ı aldatmak amacıyla konuşulsun diye ortaya sürülür.

"Burjuva toplumunun iliklerine kadar çürümüş, satılık parlamentarizmi yerine, Komün, düşünce özgürlüğünün ve tartışmanın yutturmacaya doğru yozlaşmadığı kurumları koyar. Zira parlamenterlerin kendileri çalışmak, kendi yasalarını kendileri uygulamak, gerçekte elde edilen sonuçları kendileri sınamak ve seçmenlerine karşı doğrudan kendileri hesap vermek zorundadırlar. Temsili kurumlar kalır, ama, özel sistem olarak, yasama ve yürütme arasında işbölümü olarak, temsilciler için ayrıcalıklı konum olarak parlamentarizm *artık yoktur.* Demokrasiyi, proleter demokrasisini bile, temsili kurumlar olmaksızın düşünemeyiz. Ama, eğer burjuva toplumunun eleştirisi bizim için boş söz değilse. eğer bizim burjuvaziyi alaşağı etme isteğimiz, Menşevik ve Sosyalist-Devrimci'lerde... olduğu gibi, işçilerin oylarını avlamaya yönelik sırf bir seçim yatırımı değil de ciddi ve içten bir istekse, demokrasiyi parlamentarizm olmaksızın düşünebiliriz ve düşünmek *zorundayız*" (Lenin, *Toplu Yapıtlar,* İng. basım, c.25, s.427-28-29)

Sosyalizmde parlamentarizm olmaz. Ancak Lenin'in de belirttiği gibi, temsili kurumlar olur. *Sosyalist düzenin meşruluk sınırları içinde çalışan* çeşitli partilerin, bu temsili kurumlarda yer almasında kabul edilemeyecek hiçbir yan yoktur. Nitekim Sovetler'de tek partililiğin nasıl ortaya çıktığına bakarsak, bunu çok iyi görürüz.

Lenin "devletin biçimlerini savaşımın gidişi ve biçimleri belirler" diyor (*Dönek Kautsky*). Bu gerçek, proletarya devletinin iktidar organı olarak Sovyetler'in yapısında tarihsel olarak şöyle yansımıştır: Burjuvazinin temsilcileri dışındaki tüm parti ve guruplar (Menşevikler, Sağ SR'ler, anarşistler ve daha bir sürü ufak ufak gurupçuk) başta Sovyetler'de ve Sovyet Merkez Yürütme Kurulu'nda (MYK) temsil edilmekteydi.

İlk Sovyet hükümeti yalnızca Bolşeviklerden oluşuyordu. Bunun nedeni Bolşeviklerin diğer partilerin varlığını tanımaması değil, (çok parti vardı) çoğunluk partisi olarak hükümeti kurma yetkisinin 2.Sovyet Kongresi'nde onlara verilmiş olmasıydı. Böyle olduğu halde Bolşevikler, Sol SR partisine hükümette üç bakanlık teklif ediyorlar, fakat Sol SR'ler reddediyorlar.

Aralık 1917'de Sol SR partisi fikir değiştirip hükümete katılıyor. Kendilerine, biri canalıcı önemdeki tarım bakanlığı olmak üzere, üç bakanlık veriliyor. Bu ortaklık, Almanlarla Brest-Litovsk anlaşmasının imzalanması karşısında Sol SR'lerin hükümetten çekildikleri Nisan 1918'e dek sürüyor. Ancak hükümetten çekildikten sonra da, hem bakanlık kadrolarında, hem Sovyet MYK'sında yerlerini koruyorlar.

Sovyet partilerinin kaderinde *birinci dönüm noktası,* aynı zamanda iç savaşın başlangıcı olan Çekoslovak isyanıdır. Birinci emperyalist paylaşım savaşında esir düşmüş, devrimden sonra emperyalistler tarafından karşı-devrimci bir güç olarak satın alınan Çekoslovak birlikleri ayaklanarak Sibirya'ya, Volga'ya, daha birçok bölgeye dalıyorlar.

Sovyetler'de hâlâ temsil edilen Sağ SR partisi bu karşı-devrimci ayaklanmaya fiilen katılıyor, hatta büyük ölçüde örgütçülüğünü yürütüyor. Menşevik parti de ayaklanmayı fırsat bilip Sovyet iktidarına karşı Rusya çapında grevler, başarısızlıkla sonuçlanan bir genel grev örgütlemeye kalkışıyor.

Bunun üzerine *Sovyetler içinde Sovyet iktidarına karşı* iç savaş yürüten bu iki partinin temsilcileri, 14 Haziran 1918'de Sovyet MYK'sının (Bolşevik partisinin ya da onun hükümetinin değil) kararıyla Sovyet MYK'sından (Sovyetlerden de değil) çıkartılıyorlar. Partiler yasaklanmıyor, gazeteleri çıkmaya devam ediyor. Hatta Sovyet MYK'sının kararından sonra yapılan Petrograd Sovyeti seçimlerine katılarak, yeni delegeler seçtirebiliyorlar. Ancak seçimlerde çok ağır bir yenilgiye uğruyorlar.

Bu iki parti daha 3 yıl kadar legal varlıklarını sürdürebiliyorlar. Zaman zaman (özellikle Menşeviklerin) Sovyetlerde daha aktif rol oynayabildikleri dönemler oluyor. Ancak Çekoslovak isyanıyla başlayarak, namuslu bir Sovyet muhalefeti olma şansını artık yitiyorlar. Sovyet iktidarını *değil,* burjuvazinin iktidarı demek olan Kurucu Meclis'i tanıyarak kaderlerini kendi elleriyle karşı-devrime bağlıyorlar. Tüm karşı-devrimci ayaklanmalara, iç savaşa bu belgi altında katılıyorlar.

İkinci dönüm noktası, Temmuz 1918'de Sol SR'lerin ayaklanmasıdır. Brest-Litovsk anlaşmasına karşı olan Sol SR partisi, anlaşmayı bozmak, Almanya'yla savaş provoke etmek amacıyla Alman elçisine suikast düzenleyerek, 5.Sovyet Kongresi toplandığı sırada Moskova'da ayaklanıyor. Girişim iki gün içinde eziliyor.

Ardından Sovyet MYK'sı (yine Bolşevikler ya da hükümet değil) aldığı kararla, kendi Merkez Komitesi'nin bu tutumunu benimseyen Sol SR delegelerini Sovyetler'den çıkarıyor. Sovyet iktidarına karşı ayaklanmayı onaylamayan Sol SR'lere Sovyetler'de yer tanınıyor.

Başarısızlığa uğruyan ayaklanmadan sonra bile Sol SR partisi yasaklanmıyor, legal varlığını sürdürebiliyor. Ama o da hiçbir zaman belini bir daha doğrultamıyor. Üçe bölünüyor. Bir gurup ("Devrimci Komünistler") aynı yıl içinde Bolşevik Partisi'ne katılırken, bir diğer gurup ("Narodnik Komünistler") 1920'ye dek iki yıl daha bağımsız varlık sürdürdükten sonra yine partiye katılıyor. Üçüncü gurubu oluşturan ve Sol SR adını muhafaza edenlerin bir bölümü, eski Adalet Bakanı Staynberg'in liderliğinde Avrupa'daki İkibuçukuncu Enternasyonal çizgisinde "sadık" bir Sovyet muhalefeti olarak çalışıyor. 1923'e dek bazı Sovyetlerde çok az sayıda delege ve düşük tirajlı bir dergiyi canlı tutabiliyorsa da, varlığı ya da yokluğu hissedilmiyor, sonunda dağılıp gidiyor.

Böylece 1918 yazı Bolşeviklerin hemen hemen siyasal tekeline tanık oluyor. Ancak Ekim 1918'de ilginç bir olaya rastlıyoruz.

Petrograd'da legal olarak toplanan Menşevik parti konferansı, 180 derecelik büyük bir tutum değişikliği yansıtan bir karar yayınlayarak, Ekim devriminin "tarihsel bir gereklilik", "uluslararası proleter devriminin bir ögesi" olduğunu söylüyor. Kurucu Meclis istemini karşı-devrimci olarak niteliyor, Sovyet iktidarını desteklemeye hazır olduklarını bildiriyor.

Bu tutum değişikliği karşısında Kasım 1918'de Menşevikler Sovyet MYK'sına geri alınıyor. Şubat 1919'da da Sol SR'ler üstündeki Sovyetler'e katılım yasağı aynı biçimde kaldırılıyor. 7. ve 8.Sovyet kongrelerine Martof ve Dan gibi ünlü Menşeviklerin katıldığını görüyoruz.

1918 sonu-1919 başından itibaren dışta dünya devrimi perspektifinin şahlanmasına, içte beyazlara karşı iç savaşta utkunun ufukta gözükmeye başlamasına paralel olarak, küçük burjuva demokrat partileriyle yeni bir siyasal diyalogun başlar gibi olduğu bir "yumuşama" ortamı doğuyor.

Üçüncü dönüm noktası olan Kronştad ayaklanması bu süreci yarıda kesiyor. Havayı bir anda ve geri dönülmez biçimde döndürüyor.

Mart 1921 Kronştad ayaklanması, karşı-devrimin saldırısında yeni bir taktiği temsil eder. Kurucu Meclis belgisi altında Sovyet iktidarını yıkamayacaklarını anlayan uluslararası sermaye ve Rus ortakları, Kronştad'da "Bolşeviklersiz Sovyetler" belgisi ve Menşevik, SR ve anarşist belgiler ardına gizlenerek ortaya çıkıyorlar.

Kronştad ayaklanması kanlı bastırılıyor. Ardından kısa bir süre sonra, devrim açısından bir geri çekilme dönemi anlamına gelen NEP başlıyor. Büyük uluslararası ve ülke içi tehlikeler karşısında Menşevik ve SR partilerinin eylemine son veriliyor. SR'lerin birçok lideri tutuklanıyor, yargılanıyor ve idama mahkum oluyor (ancak bu karar infaz edilmiyor). Martof gibi ünlü Menşevik liderlerin yurtdışına çıkmasına izin veriliyor.

Artık tüm iktidar fiilen Bolşevik Partisi'nde toplanmıştır.

Bu kısa tarihsel anlatımdan bile çok açık bir biçimde görülüyor ki, Sovyet iktidarı çok partinin varlığını hiçbir zaman dıştalamamıştır. Devrimin ateşli dönemi açısından uzun bir süre sayılacak üç yıl kadar varlıklarını şu ya da bu biçimde koruyan Sovyet partileri, devrimin getirdiği devletin düzenine, yani Sovyet iktidarına karşı çıktıkları için ve çıktıkları ölçüde bastırılmışlardır.

Bu üç yıl içinde parlamentarizm mi yaşandı? Hayır. Parlamentarizm, Kurucu Meclis'le birlikte sahneden silinmiştir.

Bu kısacık ama özlü ve önemli mektubun altına gazetemiz de imzasını koydu:

Önemli bir doğru

Sevgili *İşçinin Gazetesi,*

Uzun zamandır sosyalist sistemdeki gelişmeleri izliyor, sürekli tartışıyor ve çeşitli sonuçlar çıkarıyoruz.

Bugün, sosyalist sistemin sorunlarını iyi görebilmenin ve sağlıklı sonuçlar çıkarabilmenin yolu, işçi sınıfının bilimsel ideolojisini iyi kavramaktan geçer. Aksi takdirde uç noktalara savrulur, gelişmelerden doğru sonuç çıkaramayız. Oysa bugünkü gelişmelerden doğru dersler çıkarırsak, sosyalizm kavgasında yarın yarar göreceğiz.

Bir hafta önce verilen devlet konulu bir seminerde ister istemez yine sosyalist ülkelerdeki gelişmeler tartışıldı. Tartışmaya katılan herkes gelişmeleri iyi okumuş ve değerlendirdi. Yalnız bence birkaç arkadaşım soruna uç noktalardan yanaşmışlar.

Bugünkü gelişmelere bakarak bu ülkelerde kapitalizm var demek doğru değil. "Sosyalizmden kapitalizme dönüş mümkündür" demek başka birşey, akşam yatıp sabah kalkıp "bu ülkelere kapitalizm geldi" demek başka birşeydir.

Bu ülkelerdeki gelişmelere eğer işçi sınıfı takoz koymazsa, gelişmeler hiç müdahalesiz böyle sürerse, sonunda varılacak yer kapitalizm olur. Bu gelişmelerin başını çeken kesimin yaptığı, kapitalizmin yolunu döşemektir. Bu da açık. Ama, bu kesim açıktan, kapitalizmi geri getireceğiz diyerek bunu yapmıyor ya da daha doğrusu yapamıyor. Bu birincisi. İkincisi, devrimi yapmış, iç savaşta karşı-devrimcileri boğmuş, sosyalizmi boğmaya çalışan faşizm belasını milyonlarca şehit vererek ininde gebertmiş işçi ve emekçi halk henüz kozunu oynamamıştır. Her ne kadar bugüne kadar aktif yığın demokrasisinden nasibini almamış da olsa, bu kesim özde devletin, bu değerlerin sahibi ve sözcüsüdür.

Eğer bu ülkelerde kapitalizme dönüş sözkonusuysa burada kıran kırana bir sınıf mücadelesi gidecektir. Ve de sonucu belirleyecek olan budur. Henüz dev sesini yükseltmedi, herkes de o sesini yükseltmesin diye adımlarını temkinli atıyor, devin damarına basmamaya çalışıyor, ama nafiledir! Dev sesini yükseltecek, sosyalizm üstün gelecektir!

Z. Çakır + İşçinin Gazetesi

ANAHTAR

İstenen çok partililikti

Lenin, devrimden önce de sonra da proletarya devletini, Sovyet düzenini çok partili bir sistem olarak tasarlıyordu. Örneğin:

"Tüm iktidara el koyarak Sovyetler bugün hâlâ — ve de bu herhalde son şanslarıdır - devrimin barışçıl gelişmesini, saylavların halk tarafından barışçıl seçimini ve partilerin Sovyetler içinde barışçıl savaşımını sağlayabilir. *Çeşitli partilerin programlarını pratikte sınayabilirler ve iktidar bir partiden ötekine barışçıl yoldan geçebilir.*" (Lenin *Toplu Yapıtlar,* İngilizce basım, c.26, s.67) (abç)

Lenin'in bu söyledikleri, dikkat edersek, tüm iktidarın Sovyetlere geçtiği, yani proletarya devletinin gerçekleştiği koşullarda geçerli olacak işleyişlerdir.

Sağ SR'ler ve Menşevikler bir ara, en yüksek iktidar organı olarak Sovyetleri değil, Kurucu Meclis'i tanıdıklarını bildirerek Sovyet Kongre'sini terketmişlerdi. Bu kongrenin yetkilendirdiği Bolşevik hükümeti iktidarı gaspetmekle, gayrımeşru olmakla suçluyorlardı. Kısacası tüm iktidarı kendinde toplayan Sovyetlerin iradesini, egemenliğini tanımıyorlardı.

Bu olaylara ilişkin olarak Lenin'in kaleme aldığı Bolşevik MK bildirisi, Sovyet iktidarı altında hükümet değişikliği olabileceğini ve nasıl olabileceğini açıklıyor:

"...Yeni devrimin temel ilkesi, *tüm iktidar Sovyetlere.* Rusya'da *Sovyet Hükümeti* dışında bir hükümet olamaz. Rusya'da Sovyet iktidarı kazanılmış ve *hükümetin bir partiden ötekine geçişi, herhangi bir devrim olmadan, sırf* Sovyetlerin kararıyla, sırf Sovyetlere yeni saylavların seçilmesi yoluyla güvence altına alınmıştır." (Lenin, *agy,* c.26 s.304)

Aynı bildiri, hükümete katılmanın koşulunu da şöyle açıklıyor:

"Sovyet iktidarının ilkesinden, yani son kongrede sağlanan çoğunluğun iktidarından yana sımsıkı duruyoruz. Sovyetlerdeki azınlıkla iktidarı paylaşmayı kabul ettik ve hâlâ *ediyoruz,* yeter ki o azınlık çoğunluğa sadık ve namuslu bir biçimde uymayı ve tüm İkinci Tüm Rusya Sovyetler Kongresi'nin onayladığı, sosyalizme doğru yavaş fakat sağlam ve şaşmaz adımlar içeren programı uygulamayı yükümlensin." (Lenin, *agy,* c.26, s.308)(abç)

Görüldüğü gibi, çok partililiğin çerçevesi, devrimin kurduğu proletarya devletinin düzenini, yani Sovyet iktidarını kabul etmektir. Hükümete katılmanın koşulu ise Sovyetler'de çoğunluğun kararlarını fiilen uygulamaktır.

Lenin'in gönlünün tek partiden yana olmadığını gösterebilmek için bir de olaylardan bağımsız, en ideal demokratik biçimleri, işleyişleri tartıştığı yazılara bakalım. Örneğin geri çağırma hakkını savunurken şöyle diyor:

"Geri çağırma hakkı, devlet iktidarı ve zorkullanım fikrinin en iyi somutlanışı olarak Sovyetlere tanınmalıdır. O zaman bir partiden diğer partiye iktidarın transferi barışçıl bir biçimde, sırf yeniden seçme yoluyla gerçekleşebilecektir." (Lenin, *agy,* c.26, s.339-340)(abç)

Lenin yine örneğin nisbi temsil sistemini savunuyor:

"Bizde aslında en demokratiği olan nisbi temsil yoktur.

"(...)

"...İnsanlar oylarını kişilere değil *partilere* verirler." (Lenin, *agy,* c.26, s.339)(abç)

"Nisbi temsil sistemi çoğunluk sisteminden daha demokratiktir.

"(...)

"Nisbi temsil sistemi *parti sisteminin ve örgütlü partiler arasında seçimler yapılmasının kabulüne* dayanır." (Lenin, *agy,* c.26, s.336)(abç)

Görüldüğü gibi, bu örnekler, olan durumları değil, Lenin'in olmasını istediği durumları içeriyor. Bu anlamda çok partilikten söz ediyor.

Sovyet işçi sınıfından yükselen homurtular, Gorbaçof yönetiminin adımlarını yavaşlatmasına neden oluyor

Uykuları kaçmaya başladı

SSCB Kongresi'nde kabul edilen Onüçüncü Beş Yıllık Plan, Gorbaçof yönetiminin işçi sınıfının basıncı karşısında nasıl "dikkatli" adımlar atmak zorunda kaldığının ifadesi oldu.

Sovyetler'de geçenlerde yapılan ekonomik sorunlarla ilgili toplantıya Gorbaçof'un sağ kolu olduğu söylenen Abalkin tarafından sunulan, bu nedenle de Abalkin raporu denilen rapor, kapitalizmi restore etme planından başka birşey değildi. Bu plan özellikle işçi kesiminin çeşitli sözcülerince büyük tepkiyle karşılandı. Daha sonra konu, görüşüp üzerinde karar vermesi için Halk Temsilcileri Kongresi'ne iletildi.

Aralık başında toplanan Kongre, çeşitli yasaların yanısıra, önümüzdeki yıllarda ekonomide izlenecek tutumla ilgili önemli bazı kararlar aldı.

14 Aralık'taki oturumda söz alan Rijkof, Sovyet ekonomisinin geleceğine ilişkin hükümet tutumunu, Onüçüncü Beş Yıllık Planı açıkladı. Rij:.of, yatırımların merkezi planlama aracılığıyla ağır endüstriden tüketim malları endüstrisine, büyük oranda kaydırılmasını önerdi.

Rijkof'un konuşması, Gorbaçof yönetiminin, işçi sınıfında biriken yoğun tepki karşısında, devlet mülkiyetinin toptan "özelleştirilmesi" ve özel mülkiyet gibi konularda görüşlerini *şimdilik* bir ölçüde geri çektiği, merkezi planlama ile kapitalist pazar arasında bir "orta yol" tutturmaya çalıştığı anlamına geliyor. Konuşmada söylendiğine göre, Gorbaçof'un *perestroyka*'sının önemli bir parçası olan fiyat reformu ve tarımda yüksek fiyat uygulaması 1991'e erteleniyor. Ama Abalkin'in, bir finans pazarı yaratılması, devlet tekelinin kaldırılması ya da anti-tekel bir yasayla denetim altına alınması, devlet mülkiyetinin bir dizi farklı mülkiyet biçimlerine bölünmesi gibi görüşleri savunuluyor. *Financial Times*'in dikkat çekici yorumu şöyle:

"Gerçek şu ki, Rijkof birbiriyle uzlaşmaz iki çizgiyi uzlaştırmaya çabaladı ve sonunda çok rahatsız edici bir uzlaşma noktasına geldi. Sonuçta pratik olarak herkesi gocundurdu...

"Anlaşılıyor ki, Bay Rijkof, Abalkin'in geleceğe ilişkin planından hoşlandığına karar vermiş. Ancak, şu anda acil bir ekonomik krizle karşı karşıyadır. Ekonomide yokluk, darlık giderek artıyor, para hızla değer yitiriyor, bütçe açığı kronikleşmiş durumdadır ve endüstride huzursuzluk giderek büyümektedir. Bunlarla başedebilmenin bildiği tek yolu, Bay Maslyukof'a (Merkezi Planlama Örgütü başkanı-*İ.G.)* güvenmektir. Kaynakların büyük miktarlarda tüketim malları endüstrisine aktarılması kararı buna dayanıyor." (*Financial Times,* 15 Aralık 1989)

Rijkof'un konuşması, Kongre'de sağdan ve soldan yoğun eleştiri aldı. Gorbaçof'un gözdesi "radikal"(!) delegeler, Rijkof planını bir pazar ekonomisine geçişi 1992'ye kadar ertelemekle, *perestroyka*'nın öngördüğü uygulamaları, örneğin kiralama uygulamasına ilişkin yasayı kuşa çevirmekle suçladılar. Sola eğilimli delegeler ise, tarım bölgelerinde agro-endüstri kompleksinin, yani kollektif tarım işletmelerinin "mutlak öncelik" taşıması gerektiğini, Rijkof raporunun bu konuda gereken adımları atmadığını söylediler. Leningrad ve Ukrayna'dan bazı delegeler, ağır endüstride kısıntıya gidilmesinin toplumsal kargaşaya yol açacağını belirttiler.

Rijkof'un planı üzerine açılan tartışmalar 4 gün sürdü. Tartışmaların sonunda yapılan oylamada, Rijkof planı 419 oya karşı 1532 oyla kabul edildi. Kabul edilen plan uyarınca, 1991-1993 döneminde tüketim malları üretimine ağırlık verilecek, 1993-1995 döneminde ise "daha çok pazara dayalı" bir ekonomik uygulamaya geçilecek.

Kongre'deki tüm bu gelişmelerin pratik anlamı şudur: Sovyetler Birliği'nde sınıf savaşımı hızla yükseliyor. İşçi sınıfının artan öfkesi, giderek sıklaşan grev ve protesto gösterileriyle kendini açığa vururken, başta Gorbaçof ve onun gözdesi Abalkin gibileri olmak üzere en azılı *perestroyka*'cılar bile kendilerini, emekçi halkın tepkisini dikkate almak, önerilerini "yumuşatmak" zorunda hissediyorlar. Kısacası, 28.Kongre yaklaşırken Sovyet işçi sınıfı *perestroyka*'cıların uykularını kaçırıyor. Gelişmeleri izleyecek ve göreceğiz.

ADC'de anti-komünist, faşist saldırılar azarken,

Amma demokratikleşme(!)

Oportünizmin günahlarını partiye yıkan, ekonomik planda emperyalizmin elini güçlendiren kararlara yönelen, ardından işçi milislerini dağıtma kararı alanların Demokratik Almanya'yı götürecekleri mutlu bir sosyalist gelecek olamaz.

Gelişmeler, Demokratik Almanya'da yeni yönetimin liberal uygulamaları ve muhalefete verdiği ödünler karşısında faşistlerin hızla ciddi bir tehlike oluşturmaya başladığını gösteriyor. Emperyalist basının "Leipzig'in sokak devrimi" olarak göklere çıkardığı son gösterilerde, faşistler boy gösterisi yaptılar.

11 Aralık'ta düzenlenen ve 100 bin dolayında katılımın olduğu rejim aleyhtarı gösteride, Doğa Alman faşistleri eyleme hakim olmaya çabaladılar. Hitler faşizminin ünlü marşı "Deutschland, Deutschland über alles" marşını okudular. "Komünistler Romanya'ya", "gösterilerde kızılları istemiyoruz", "Almanya, birleşik vatan" ve "bir devlet, bir halk" sloganlarını savurdular. ADC'yi savunan ama sosyalizmde demokrasi isteyen ve kapitalist Almanya ile birliğe karşı çıkan gençler faşistlerin üstüne yürüdüler. İki gurup arasında çatışma çıktı.

Almanya Sosyalist Birlik Partisi'nin otoritesinin zayıflamasıyla birlikte yükselen faşist tehlike, bununla sınırlı değildir. Başka gelişmeler de var. Örneğin, Berlin'de bazı fabrikalara, komünist menecer ya da işçi çalıştırdıkları takdirde kendilerine karşı şiddete başvurulacağı şeklinde anonim telefonlar ediliyor. Dresden'de bir gurup karşı-devrimci, güvenlik örgütünde çalışan bir komünisti, onu otomobilinin içinden çıkarıp boynuna yağlı ilmik geçirerek asmaya kalktı. Harz bölgesinde ise, komünistlerin otomobillerinin plaka numarası alınıyor ve onlara benzin verilmiyor. Bu arada, ADC'de yaşayan Yahudilere telefon edilerek, "Buchenwald'ın fırınları yine sizi bekliyor" deniliyor. En ilginci, Batı basını bile, bütün bu eylemlerin merkezi örgütlendiğinden duyduğu kuşkuyu dile getiriyor.

Durum böyleyken Modrow hükümeti, 400 bin kişilik işçi milisinin kaldırılmasına karar verdi ve ateşli silahlar taşıma iznine sahip komünistlerin silahlarını teslim etmelerini istedi. Hükümet ayrıca, ADC Devlet Güvenlik Bürosu'nun da kaldırıldığını açıkladı.

"Demokratik Sosyalizmin Partisi"

Öte yandan, ASBP'nin olağanüstü kongresinin ertelenen bölümü yapıldı. Honecker döneminde partinin ideolojik işler sorumlusu olan Kurt Hager kongreye katıldı ve konuşma yapmak, hesap vermek istedi. Salondan bir kısım delege onun bu istemi lehinde konuştular. Ancak, kongre çoğunluğu, "delege olmadığı" gerekçesiyle Kurt Hager'e söz hakkı vermedi. Kongre, kendisine savunma hakkı ve fırsatı verilmeyen Honecker yönetiminin suçlandığı bir kürsü haline geldi. Honecker "karşı-devrimci" olarak nitelendi.

Faşistleri tepeleyecek güç yalnızca işçi sınıfıdır.

ASBP kongresi, partinin adının, tüzük ve programının değiştirilmesi konularını da görüştü. Partinin adı, "Almanya Sosyalist Birlik Partisi-Demokratik Sosyalizmin Partisi" (ASBP-DSP) olarak değiştirildi. Kilise, geçmiş yıllarda yürüttüğü "demokrasi mücadelesi"nden ötürü övüldü. ASBP kongresi, 1990 içinde bir program kongresi toplanmasını da karar altına aldı.

Bu arada, parti kongresinin ilk bölümünün toplanmasından bir gün önce hakkında cezai soruşturma açılan, tutuklanan, kendisini savunma olanağı tanınmadan partiden çıkarılan eski lider Honecker, ifadesini hasta yatağında da olsa vereceğini belirtti. Parti kontrol komisyonunun başkanına verdiği ifadede Honecker, çeşitli hatalar yaptığını, ülkenin gerçeğini yeterince anlayamamış olduğunu kabul ettiğini söyledi. Yaptığı hataların bütün sorumluluğunu üstlendiğini açıkladı. Ama görevini kötüye kullandığı, yolsuzluk yaptığı yolundaki bütün suçlamaları reddetti. Şimdi ülkede ilerleyen "toplumsal yenilenme" sürecinin doğru yolda gittiği hakkında ciddi kuşkuları olduğunu da ekledi.

Öte yanda, eski yönetimi deviren ekibin kurduğu hükümet, "demokrasi" ve "açıklık" adına kendi tarihini inkar etmeye, sosyalizmin 40 yıllık kazanımlarını elinin tersiyle itmeye yönelik kararlar alıyor, girişimler başlatıyor. İşçi sınıfı ve emekçi halkta biriken değişim potansiyelini sosyalizmi daha da ilerletmek, işçi sınıfının aktif yığın demokrasisini geliştirmek yönünde değil de, sosyalizmi daha da zayıflatıcı yönde uygulamalar yapıyor.

Oportünizmin günahlarını partiye yıkan, ekonomik planda emperyalizmin elini güçlendiren kararlara yönelen, ardından milislerini dağıtma kararı alanların Demokratik Almanya'yı götürecekleri mutlu bir sosyalist gelecek olamaz.

Gorbaçof yönetimi altında ayrılıkçı eğilimler güç kazanıyor

Litvanya partisi SBKP'den ayrıldı

Bir süredir hem devlet hem de parti düzeyinde ayrılma eğiliminin öne çıktığı Litvanya Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nde yine önemli gelişmeler oldu.

Litvanya Yüce Sovyeti aralık ayı başında yaptığı bir toplantıda, ülke anayasasının, "partinin toplumu yönetmesine ve öncülük etmesine" ilişkin 6.maddesini büyük bir oy çoğunluğuyla (1 karşı ve 39 çekimser oya karşı 243 oyla) kabul etti. Onun yerine "partilerin, toplumsal örgütlenmelerin ve legal olarak kurulmuş öteki örgütlerin anayasa çerçevesi içinde çalışabilecekleri" maddesi getirildi. Benzeri bir eğilim, Estonya KP merkez komitesi tarafından da benimsendi.

Asıl önemli ve düşündürücü gelişme, Litvanya KP'nin 20 Aralık'ta toplanan kongresinde ortaya çıktı. Parti kongresi, SBKP'den ayrılmayı ve bağımsız bir parti olmayı kararlaştırdı.

Toplantıda bir konuşma yapan Litvanya KP sekreteri Algirdas Brazauskas, şunları söyledi:

"Üç amacımız var. Demokrasinin ilerletilmesi, Litvanya'nın (ayrı) bir devlet olarak yeniden oluşturulması ve bağımsız bir Litvanya Komünist Partisi'nin (LKP) yaratılması."

1027 delegenin katıldığı kongrede, SBKP'yle birlik ve ayrı bir parti yanlıları iyice saflaştılar. Tüm delegelerin %15'i, SBKP'de birliğin ve ayrılma konusunun parti bütününün katılacağı bir referandumla kararlaştırılmasını savunurken, çoğunluk ayrı parti olmaktan yana tutum aldı. Ayrı parti yanlılarının bir yandan "demokrasi" nutukları atarken, bir yandan da ordudan gelen delegelerin oy hakkını kaldırmaları, büyük tartışmalara yol açtı.

Oylamaların çeşitli tartışmalardan sonra açık ve ad okunarak yapıldığı kongrede 12 çekimser oya ve 160 red oyuna karşı 855 kabul oyuyla, SBKP'den ayrılma kararı alındı. Ayrı partinin tüzük ve programı kabul edildi. *Financial Times* gazetesi, yeni LKP programının "aslında sosyal demokrat parti programı olduğunu" yazdı. (*Financial Times,* 20 Aralık 1989) Yeni tüzük ise LKP üyelerinin başka bir partiye üye olamayacağını belirtiyor ve eski üyelere yeni parti ile SBKP arasında bir seçim yapmaları için SBKP'nin 28.Kongresi'ne dek zaman tanıyor.

Kongreden sonra birlik yanlısı kongre azınlığı adına yapılan bir açıklamada SBKP'ye bağlılık yemini edildi ve ayrı bir örgüt kurma yolunda çalışmalara girişileceği vurgulandı. Bu arada SBKP MK Politbürosu, Litvanya partisindeki gelişmeleri ele almak üzere olağanüstü bir toplantı yaptı. Gorbaçof yönetiminin 28.Kongre'de daha federatif, tüzük hükümleriyle hiziplere olanak tanıyan bir parti yapısını "demokratikleşme" adı altında öne sürebileceği söyleniyor.

ÇKP kongresinde genel sekreterliğe eski başbakan Adamets getirildi

Çekoslovakya partisinde de olağanüstü kongre

Çekoslovakya Komünist Partisi'nin olağanüstü kongresi toplandı.

Kongrede, partinin, aydınlardan ve öteki küçük burjuva kesimlerden yükselen etkin muhalefet karşısında şaşkınlık ve atalet içine düştüğü konusu çok sayıda delege tarafından ele alındı.

ÇKP kongresi, eski başbakan Adamets'i genel sekreterliğe, gençlik hareketinin liderlerinden Vasil Mohorita'yı yeni oluşturulan 1.sekreterliğe seçti. Eski yönetici ekip merkez komitesinin dışında tutuldu. 1968'de Kızıl Ordu'nun ülkeye girmesinden bu yana partiyi yöneten 32 yöneticinin, bu arada geçenlerde görevinden ayrılan eski Çekoslovak devlet başkanı Güstav Hüsak'ın parti üyeliği askıya alındı. 1968'de Sovyetler yanlısı olarak öne çıkan Vasil Bilak partiden çıkartıldı. Kongre ayrıca, partinin yeni yönetimini eski yönetimin işlemiş olabileceği yolsuzluk ve görevini kötüye kullanma gibi suçları incelemek üzere bir komisyon kurmakla görevlendirdi.

ÇKP Kongresinin sonunda parti adına bir bildiri kaleme alındı. Bildiride parti kongresi, 1968 olayları sırasında ve ondan sonra, özellikle son yıllarda Çartır 77 hareketine, rejim aleyhtarlarına vb. karşı takındığı tutumla ilgili olarak, halktan özür diledi.

Parti kongresi, ayrıca bir "demokratik eylem programı" benimsedi. Bu programa göre ÇKP, "pazar sosyalizmi"ni benimsiyor, ülkede bu yönde köklü değişiklikleri refahla birleştirmek istediğini vurguluyor. Halk Milisi'ni ivedilikle feshediyor. Basında, ÇKP'nin yeni programla birlikte kendini bir sosyal demokrat partiye benzetmeye çabaladığı görüşü savunuluyor.

Bunların yanısıra, sağ muhalefet lideri Vaclav Havel, başbakan Marian Kalfa tarafından devlet başkanlığına aday gösterildi. Slovakya Ulusal Meclisi'nin aday gösterdiği Aleksandır Dubçek ise, son anda Havel'le anlaşmaya girdi. Havel devlet başkanlığına, Dubçek meclis başkanlığına aday oldular.

Kısa haberler

* Estonya SSC ve Litvanya SSC'nin kendi anayasalarından, "SBKP'nin yönetici ve kılavuz rolüne" ilişkin maddeleri kaldırmalarının ardından, *Pravda*'da çıkan bir yazıda, Sovyet anayasasının partinin yönetici rolüne ilişkin 6.maddesi konu edildi. *Pravda*'nın bu kez doğru bir görüşü dile getiren makalesi, partinin öncü rolünün otomatik olarak bir kerede hepten kazanılmış bir hak olmadığını, pratik eylemde hakedilmesi gerektiğini yazdı.

Böyle maddeler, Polonya, Macaristan, DAC ve Çekoslovakya'nın anayasalarından da düşürülmüş durumda.

* SSCB dışişleri bakanı Şevardnadze, ABD'yi, silahlar açısından süper doyuma ulaşmış Orta Amerika'ya silah akışını durdurma konusunda, kendi ülkesinin örneğini izlemeye çağırdı. Şevardnadze, Orta Amerika'daki silahlanmanın kimsenin güvenliğine hizmet etmediğini belirtti. SSCB'nin bölgeye silah sevkini (yani, bu bölgedeki devrimci güçlere yardımı da) geçen yıl durdurmuş olduğunu da sözlerine ekledi.

SSCB yönetiminin bu tutumuna yanıt olurmuşçasına, ABD ordusuna bağlı onbinlerce asker, Panama'yı 19-20 Aralık günlerinde işgal etti. Kendi adamı olmakla birlikte uyuşturucu şebekelerine karışması basında ayyuka çıkan general Noriega yönetimini devirerek, yine kendi adamı olan muhalefet liderini devlet başkanlığına getirdi.

* SBKP MK toplantısında, Gorbaçof, KP MK bünyesinde yeni oluşturulan, Rusya federasyonunun işleriyle ilgilenen özel büronun sekreterliğini üstlendi. Rusya'nın şimdiye dek SBKP içinde ayrı bir parti örgütlenmesi yoktu. Yalnızca merkezi partide ağırlık taşıyordu. Yeni kurulan Rusya bürosunda 16 üye var.

Sosyalist ülkelerle ilgili haberleri hazırlayan: Nezir Yatağan

BEDİR AYDEMİR'İ ANIYORUZ

Yaşamını işçi sınıfının haklı davasına adamış olan ve 31 Aralık 1988'de yitirdiğimiz Bedir Aydemir'i, ölümünün birinci yıldönümünde sevgiyle anıyoruz.

Kendi kaleminden yaşam öyküsü

Bedir, ölümünün az öncesine kadar, enerji buldukça yaşam öyküsünü anlatıyordu. Tamamlayamadı ama anlattığı kadarıyla öykü tümüyle kendi ürünü olduğu için, onun yazar adıyla koyduk ama yer darlığı nedeniyle biraz kısaltarak yayınlıyoruz.

Yalçın Çağlar

11 Şubat 1947 tarihinde İstanbul'da doğdum. Babam mühendisti. Daha sonra Alpullu Şeker Fabrikası'nın genel müdürü oldu. Ana tarafında ailem toprak sahipleriydi.

İlkokuldan mezun olur olmaz 1957'de Talas'da orta öğrenime başladım.

Çocukluğum renkli ve zengin anılarla dolu geçti. Muhitim, şeker fabrikaları, Anadolu'nun ortasında çevreden yalıtılmış, ondan çok farklı olan vahalar gibiydi.

O yıllarda, kampanya zamanında şeker fabrikaları 1920'lerin filmlerini andırır manzaralarla dolu olurdu: Eski ve dev gibi makinalardan fışkıran buhar... 3-4 kat yüksekliğinde fabrika binaları... Fabrikaların en üst katlarında, Türk hamamına benzeyen çok sıcak, bunaltıcı hava... Yüksek hararet nedeniyle neredeyse don gömlek çalışan, kışın bile pencereleri açık tutan, su gibi terleyen işçiler... Görülecek şeydi.

Fabrikanın bütün girdisini çıktısını, her köşesini avcumun içi gibi öğrendiydim. Çocukluğum çok öğretici oldu.

Kampanya başladığında, pancar üreticileri fabrika önüne doluşur, fabrika dışında çadır kurar, akşamları büyük kamp ateşleri yakarlardı. Ben bu üreticilerin arasına girer, onların çocuklarıyla oynardım.

Babam, siyasete atılmayı çok istiyordu. Ana tarafım ise zaten tamamen siyasetin içindeydi. Ben doğmadan vefat etmiş olan dedem ilk mecliste 20 yıl milletvekilliği yapmış. Onun ardından dayım da 10 yıl milletvekilliği yapmış. Dolayısıyla evde her zaman siyasi konular tartışılırdı. Bütün akrabalarım, Demokrat Parti'nin ateşli savunucularıydı.

Talas Koleji, Amerikan misyonerlerince kurulmuştu. Okulda yaşam, kısmen bütçenin yoksulluğundan, kısmen de ilkesel nedenlerle zor koşullar altında sıkı disipline dayalıydı. Siyaset tamamen yasaktı. Öğrenciler doğayla sürekli bir kavga içindeydiler ve sürekli sorunları olurdu.

Daha sonra birlikte çalıştığımız Sapancı ile o yıllarda tanıştım. Bununla birlikte, o, ne yazık ki menşevik tarafta kaldı.

1958 yılında, ben Talas'ta orta birdeyken babam öldü.

1961 yılında Talas'tan mezun oldum ve İstanbul'da şimdi Boğaziçi Üniversitesi Robert Yüksek Okulu olarak bilinen Robert Kolej'e girdim.

Robert Kolej'de durum Talas'tan tamamen farklıydı. Yaşam zor değildi, tam tersine her açıdan lüks sayılırdı.

Amerikan okullarındaki eğitime ilişkin bir tutum değişikliği olmuştu. İstanbul'daki komprador çocuklarına eğitim vermeyi hedeflemek yerine, şimdi bütün Anadolu'dan seçtikleri yetenekli öğrencileri bulup çıkarıyorlar ve Amerikalıların desteklediği ya da Amerikan kökenli çok sayıda burs dağıtılıyordu. Ben girdiğim zaman, bu tutum değişikliği bir düzeye gelmiş olmalıydı ki, öğrenciler arasında İngiliz Amatör Tiyatrosu'na olduğu kadar Türk kültür, folklor ve halk oyunlarına da yaygın ilgi gösteriliyordu.

Bu faaliyetler, daha sonra, 1964-1965'de İstanbul'daki öğrenci hareketinden esen devrimci rüzgarla denk düştü.

Ben uzun yıllar boyunca Türk folkloruna derin bir ilgi duydum ve oldukça aktif olarak içine girdim. Yaptığım olumlu bir iş, Ruhi Su tarafından yönetilen bir koro örgütlemek olmuştu. Koro 1 yıl kadar çalıştı ve çok başarılı oldu. Biz, Ruhi Su'dan çok şey öğrendik. O, tanıdığım en kibar ve en titiz insanlardan biriydi. Ruhi Su'ya her zaman büyük saygı duydum. Kendisi Anadolu'dan, daha sonra plaklarından dinlediğimiz yüzlerce ezgi toplamıştı. Bu kolleksiyonun iyi korunacağını umuyorum.

Folklor kulübünde de kafa dengi arkadaşlarla birlikteydik. Daha sonra birlikte çalıştığım Celal Levent'i de burada tanıdım.

Folklor kulübü ve koro, Robert Kolej öğrenci hareketinin İstanbul'daki üniversiteler yığınından yalıtılmışlığını kırmada olumlu bir rol oynadı.

İstanbul üniversitelerindekine benzer bir çizgi, bazen sağcıların, bazen de legal sosyalist hareketin etkisi altında Robert Kolej'de de gelişti.

Bu yıllarda (1960'ların ortalarında) legal sosyalist hareketin gelişmesinin Türkiye'de etkisi önemli oldu. Bununla birlikte, benim siyasete olan ilgim, hükümet çevrelerine yakın olan böyle bir büyük burjuva ailede yetişmiş olmamın da etkisiyle iyice gelişti. Ne parlamenter sosyalizmin başarısına ne de gençlik hareketinin maceracılığına hiçbir zaman inanmadım. Bu nedenle, üniversiteden mezun olana dek geçirdiğim yıllar, benim açımdan, aktif olarak siyasal faaliyetlere katılma değilde, şu ya da bu faaliyete daha çok sempatizan olarak katılma, ama okuyup öğrenme yılları oldu.

1968'de Robert Kolej'den elektrik mühendisi olarak mezun oldum. Bir burs elde edip Londra Üniversitesi'ne geldim.

Ünlü Amerikan halk müziği sanatçısı Leonard Cohen'ın söylediği bu türküyü Bedir hem Türkçeye çevirdi, hem de son günlerinde eşine söyletip, sık sık dinledi.

Partizan

Sınırı aştım sarıldım
Teslim olmaya çağrıldım
Teslim olmadım
Silahlandım, saklandım

Yürür kavga değişir adım
Öldü oğlum, öldü karım
Çoktur yoldaşım
Beraberiz yoldaşlarım

Kadındı, askerler geldi
Gizledi bizi, can verdi
Dudaklarından
Dökülmedi bir fısıltı

Sabah ben ve üç yoldaşım
Akşam ben bir başımayım
Savaşacağım
Sınırlar benim zindanım

Eser durmaz eser rüzgar
Mezar toprağı eler rüzgar
Özgürlük yakın kuytuda
kalır gölgemiz
Yürürüz, aydınlığa doğru.

Bedir Aydemir'in Ekim 1979'da Barış Derneği MYK üyesiyken açık adıyla yazdığı kısa mektuptan bir parça:

Böyle mertçe tutum almıştı

Tüm güncel siyasal konulara pratik yanaşımda (barış savaşımının konuları da içinde) ülkemizdeki nesnel koşulların bütününün oluşturduğu özellikleri doğru saptamak belirleyici olmaktadır. Bu özellikler "devrimci durum var mıdır yok mudur" sorusuna verilen açık yanıtta anlatımını bulur.

Ben de, gazete sayfalarında bile tartışılan bu soruyu doğru yanıtlama sorumluluğu ile, tarihçilerden öğrenmeye bırakmadan "Türkiye'de devrimci durum vardır" diyorum.

(...)

Barış savaşımının teorik sorunlarına değinirken, yığınını da hâlâ kendisi kadar cahil sanan "solcu" liderlerin, barış savaşımının ideolojik barışı da içerdiği veya işçi sınıfının barış anlayışının haklı ve haksız savaş ayırımı gözetmeyen, pasif bir barış anlayışı olduğu yönündeki çarpıtmaları üzerinde bu kısa mektubumda durmak istemiyorum. Bilinçli işçiler, artık bu çarpıtmaları kolayca görebiliyor. Üzerinde durmak istediğim, proletarya enternasyonalizmi, ileri demokratik halk devrimi ve barış savaşımının ülkemiz devrimci hareketi açısından diyalektik bütünlüğüdür.

Savaş, siyasetin şiddet araçları ile sürdürülmesidir. Herhangi bir savaşın sınıfsal özünü, o savaşa damgasını vuran sınıfların siyasal hedefleri belirler. Şiddet araçları ise savaşın askersel-teknik yönünü oluşturur.

Bilimsel-teknolojik devrim askersel-teknik araçları olağanüstü geliştirmiştir. Bunların örgütlenişi tüm dünya gözönünde bulundurularak yapılmaktadır (Dünyada üslerin dağılımı, kıtalararası balistik füzeler, uydular vb. gibi). Av tüfeği ile sinek avlanmaz. Emperyalizm bu silahları büyük sorununu, dünya sosyalist sistemini yok etme sorununu çözmek için kullanmayı amaçlamaktadır.

Tüm bu saptamalar ışığında diyebiliriz ki, emperyalizmin, içinde tüm dünyanın yok olması olasılığını barındıran bu serüvenci siyasetinin önüne set çekmek, proletarya enternasyonalizminin bir gereğidir.

Emperyalizmin Zayıf Halkası Türkiye kitabında işlendiği gibi emperyalist işbölümü bir sistem oluşturmaktadır. Bu işbölümü içindeki ülkeler birbirlerine sayısız siyasal, askersel, ekonomik bağlarla bağlıdırlar.

Ülkemizde, egemen işbirlikçi tekelci burjuvaziye karşı savaş emperyalizme karşı savaşla birdir. Devlet emperyalist sisteminin bir bütün olarak çıkarlarını korumakla yükümlüdür. Ülkemiz işçi sınıfının, dünya barışına yapacağı en önemli katkı açıktır ki, Türkiye'de devrimi gerçekleştirmektir.

Bu görev ile güncel devrimci görevlerden biri olarak barış savaşımı ulusal ve uluslararası tarihsel nesnel koşulların yarattığı bir diyalektik bütündür. Bilinçli işçiler için, tarihte Rus proletaryasının 1. emperyalist paylaşım savaşını, Rus burjuvazisine karşı dönüştürerek devrimin utkusuna götürürkenki belgelerinden birinin "barış" olması anlaşılmaz değildir.

Bir kısa mektupta bu konuları ancak bu kadar açabiliyorum. Sanırım konuya genel bir yaklaşım görevi görebilir.

Devrimci selamlar

Bedir'in cenazesi 8 Ocak 1989'de kaldırılmıştı

Kerem gibi

Bedir Aydemir'in ölümü büyük üzüntü uyandırmıştı. Ardından söylenen güzel sözler, Türkiye ve uluslararası işçi hareketinden gönderilen mesajlar ve yazılan şiirler bir kitap eder. Hissedilenler, düşünülenler ise kitaplara sığmaz.

Ardından yayınlanan bir bildiride, kendisinin çok önemli görevleri başarıyla yerine getirdiği belirtildikten sonra, özetle su sözler yer alıyordu:

"Bedir Aydemir, son derece değerli bir insan, örnek bir devrimciydi. Planlı, programlı bir biçimde ve durmadan çalışırdı. Üstün bir kafaya ve engin bir kültür birikimine sahipti. Ömrünü işçi sınıfının kurtuluş mücadelesine adamış, bu uğurda işçi gibi çalışan bir işçi aydınıydı.

Kendisi ölümle pençeleşirken, sol yumruğunu kaldırdı ve son gücüyle "yaşasın sınıfsız toplum, yaşasın işçi sınıfı, yaşasın mücadelemiz, yaşasın Marksizm-Leninizm" diye haykırdı. Böyle değerli bir devrimcinin ölümüyle uğranan büyük kaybı olabildiğince azaltmanın ve bu can insanı yaşatmanın tek yolu vardır: Mücadelesini yükseltmek."

Bedir Aydemir'in cenazesi, 8 Ocak 1989 Pazar günü Londra'da kaldırıldı. Bayraklarla, Bedir'in resmi olan afişlerle donatılmış bir salonda, kırmızı örtülerle örtülü, iki yanında bayraklar dikili bir katafalk hazırlanmıştı. Katafalkın üzerindeki örtüde, onun "ömründe tek övündüğü" nün adı yazılıydı.

Yüzlerce Türkiyeli işçi emekçi, İngiliz, Yunanlı, Alman, İranlı ilerici katafalkın yanında sırayla nöbet tuttu. Katafalk kırmızı karanfil yığını altına gömüldü. Birkaç konuşma yapıldıktan sonra, çeşitli görüşlerden devrimcilerin de katıldığı, sancağın, Bedir'in resminin, ve kırmızı örtüsüyle tabutunun taşındığı, kısa ve yığınsal bir yürüyüş yapıldı. Ardından, yakılma yerine gidildi. Tabut yanmaya gitmeden, Bedir'in birlikte mücadele ve çok değer verdiği arkadaşı onu uğurlayan bir konuşma yaptı ve özetle şöyle dedi:

"Ömrümüzü son anına dek işçi sınıfının kurtuluşuna adadıysak,

"Burjuvazinin yılışık çağrılarına bir kez olsun dönüp bakmadıysak,

"Bir kısa yaşantıya sınıfımız ve mücadelemiz için büyük işler sığdırdıysak,

"Ve bizden sonrakiler bayrağı daha yükseklere kaldıracaklarsa,

"Nereden, hangi yoldan gelirse gelsin,

"Ölüm sefa geldi, hoş geldi."

Bundan sonra dünya işçi sınıfının marşı söylenerek Bedir uğurlandı.

Kendi anlattığı yaşam öyküsü yarım kalınca gerisini biz tamamladık

Tek bir şeyle övündü

1968'lerde Avrupa'da işçi öğrenci hareketleri patlak vermişti. İngiltere'de de öğrenciler hareketlenmişti. Türkiye ise devrimci durum yaşamaya başlamıştı. Böyle bir ortamda, Bedir, İngiltere Türkiyeli Öğrenciler Federasyonu İTÖF'ün çalışmalarında aktif olarak yer almaya başladı. 1971-1974 yılları arasında İTÖF başkanlığı yaptı.

Bedir, kurucu üyesi olduğu sosyalist yığın örgütü İngiltere Türkiyeli İlericiler Birliği'nin (İTİB) örgüt çalışmalarına da sürekli ve aktif olarak katıldı.

Bedir, 1973'ün sonlarında, 26 yaşındayken, Nazım Hikmet gibi, "ömründe bir tek seninle övündüm" dediği ve 15 yıl sonra son nefesinde sol yumruğunu kaldırarak, daha da derin bir inançla adını haykırdığı mücadelede onurlu yerini aldı. Ve en güvendiği arkadaşı Veli Dursun'la birlikte olduğu o gün, "o koca adam hüngür hüngür ağlıyordu".

Bu arada tüm öteki çalışmalarının yanısıra aksatmadan sürdürdüğü doktora öğrenimini tamamlayan Bedir, 1975 yılında Türkiye'ye döndü ve çalışmalarını burada sürdürdü. İlk gizli matbaayı o kurdu.

Bedir, 1976 yılında, ODTÜ'de öğretim görevlisi olarak çalışmaya başladı. 1977'de bu işten ayrıldı, İstanbul'a yerleşti. Boğaziçi Üniversitesi'nde öğretim üyeliği yapmaya başladı.

O sıralarda kurulan Türkiye Barış Derneği'nde görev alan Bedir, bilgi ve yetenekleriyle bu örgütte de saygın konuma gelmekte gecikmedi. Derneğin merkez yürütme kurulu üyeliğine seçildi.

İngiltere'de tanıştığı Polonyalı kız arkadaşıyla 1971 yılında evlenmiş olan Bedir'in ilk oğlu 1978'de doğdu.

1979 yılında ayrışma patlak verdiğinde kendi açık adıyla ve Barış Derneği merkez yürütme kurulu üyesi olarak bir mektup yazarak, (bu sayımızda bundan bazı bölümler basıyoruz) neden yana olduğunu açıkça vurguladı. Hiç irkicimsiz, doğru saflarda yerini aldı.

Menşeviklerin ihbar kampanyasının iyice yoğunlaştığı ortamda, Bedir, Türkiye'den ayrılarak İngiltere'ye gitti.

1980'de Bedir'in ikinci oğlu doğdu. Onun da adı Bedir'dir.

Bedir bu arada ilk eşinden ayrıldı. 1984 yılında ikinci evliliğini yaptı, Alman asıllı eşiyle evlendi.

Kendisi, çok çeşitli alanlarda çalışmalar yaptı. Matbaacıydı, yayıncıydı, örgütçüydü, liderdi. Hangi alanda çalıştıysa, o alanda önemli katkı yaptı. Aynı zamanda çevresindeki insanlarla da çok iyi ilişkiler yürütürdü.

Bir yıl geçti aradan, yokluğuna alışamıyoruz. Ama, eski bir marşın da dediği gibi:

"Yangınlara fazla bakan
gözler yaşarmaz
"Alnı kızıl yıldızlı baş
secdeye varmaz
"Dövüşenler ölenlerin
tutmaz yasını."

İŞÇİNİN GAZETESİ

15 günlük gazete ☐ Sahibi: Dr. Necati Yazıcıoğlu ☐ Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Murat Koçak ☐ Yazışma Adresi: Piyerloti Caddesi 17/4-B Çemberlitaş-İstanbul Tel: 516 84 64 P.K. 644 Sirkeci-İstanbul ☐ Fiyatı: 1.000.- TL ☐ Yıllık Abone Bedeli Türkiye: 20.000.- TL Avrupa: 15 Sterlin, 45 DM, 150 Frank Amerika: 30 Dolar ☐ Havalelerin gönderileceği hesap: Şeref Sayman, Yapı ve Kredi Bankası, İstanbul-Çemberlitaş Şubesi, 041519-0 nolu hesap ☐ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı gazetemize aittir. Hiçbir yazı geri verilemez. ☐ Baskı: Uygun Matbaacılık Ltd. Mimar Mehmet Caddesi, No:36, Sultanahmet, İstanbul